

32002D1513

29.8.2002

DZIENNIK URZĘDOWY WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

L 232/1

**DECYZJA NR 1513/2002/WE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY
z dnia 27 czerwca 2002 r.**

dotycząca szóstego programu ramowego Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie badań, rozwoju technologicznego i demonstracji, przyczyniającego się do utworzenia Europejskiej Przestrzeni Badawczej i innowacji (2002–2006)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską,
w szczególności jego art. 166 ust. 1,

uwzględniając wniosek Komisji ⁽¹⁾,

uwzględniając opinię Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽²⁾,

uwzględniając opinię Komitetu Regionów ⁽³⁾,

stanowiąc zgodnie z procedurą ustanowioną w art. 251 Traktatu ⁽⁴⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

(1) W celu wypełniania zadań ustanowionych w art. 2 Traktatu art. 163 Traktatu przewiduje, że celem Wspólnoty jest wzmocnienie naukowych i technologicznych podstaw przemysłu wspólnotowego oraz zwiększanie jego konkurencyjności na poziomie międzynarodowym, zarazem promowanie badań uważanych za niezbędne ze względu na inne polityki Wspólnoty.

(2) Artykuł 164 Traktatu wymienia działania, które ma wykonywać Wspólnota dla osiągnięcia wyżej wymienionych celów, uzupełniając działania wykonywane przez Państwa Członkowskie.

(3) Traktat przewiduje przyjęcie wieloletniego programu ramowego określającego działania Wspólnoty w zakresie

badan naukowych, rozwoju technologicznego i demonstracji. Wspomniany program ramowy spełnia wymogi zasady pomocniczości określone w art. 5 Traktatu.

(4) Na podstawie art. 165 Traktatu Wspólnota i Państwa Członkowskie koordynują działania w zakresie badań naukowych i rozwoju technologicznego w celu zapewnienia zgodności polityk krajowych oraz polityki Wspólnoty.

(5) W 2000 r. Komisja przedłożyła dwa komunikaty dotyczące odpowiednio perspektyw i celów utworzenia Europejskiej Przestrzeni Badawczej oraz urzeczywistnienia Europejskiej Przestrzeni Badawczej i wytycznych dla działań Unii Europejskiej z zakresu badań naukowych w okresie 2002–2006. W 2000 r. Komisja przedłożyła także komunikat dotyczący innowacji w gospodarce opartej na wiedzy.

(6) Rady Europejskie w Lizbonie w marcu 2000 r., Santa Maria de Feira w czerwcu 2000 r. i w Sztokholmie w marcu 2001 r. przyjęły konkluzje ukierunkowane na szybkie ustanowienie europejskiej przestrzeni badań naukowych i innowacji w celu osiągnięcia trwałego wzrostu gospodarczego, zwiększenia zatrudnienia oraz spójności społecznej, jako ostateczny cel przyjmując, aby do 2010 r. Unia Europejska stała się najbardziej konkurencyjną i dynamiczną gospodarką opartą na wiedzy w skali świata.

Ze względu na zobowiązanie zawarte w art. 6 Traktatu Rada Europejska w Göteborgu w czerwcu 2001 r. przyjęła strategię na rzecz stałego rozwoju oraz dodała trzeci, środowiskowy aspekt do strategii lizbońskiej.

W szczególności Rada Europejska w Lizbonie podkreśliła znaczenie inicjatywy Komisji „e-Europa”, mającej na celu rozwijanie społeczeństwa informacyjnego, a Rada Europejska w Sztokholmie podkreśliła potrzebę podjęcia szczególnych wysiłków w dziedzinie nowych technologii, przede wszystkim biotechnologii.

⁽¹⁾ Dz.U. C 180 E z 26.6.2001, str. 156 oraz Dz.U. C 75 E z 26.3.2002, str. 132.

⁽²⁾ Dz.U. C 260 z 17.9.2001, str. 3.

⁽³⁾ Dz.U. C 107 z 3.5.2002, str. 111.

⁽⁴⁾ Opinia Parlamentu Europejskiego z dnia 14 listopada 2001 r. (dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym), wspólne stanowisko Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. (Dz.U. C 113 E z 14.5.2002, str. 54) oraz decyzja Parlamentu Europejskiego z dnia 15 maja 2002 r. (dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym). Decyzja Rady z dnia 3 czerwca 2002 r.

- (7) Parlament Europejski ⁽¹⁾ ⁽²⁾, Rada ⁽³⁾ ⁽⁴⁾, Komitet Ekonomiczno-Społeczny ⁽⁵⁾ oraz Komitet Regionów ⁽⁶⁾ wyraziły swoje poparcie dla utworzenia Europejskiej Przestrzeni Badawczej.
- (8) Dnia 19 października 2000 r. Komisja przedłożyła konkluzje zewnętrznej oceny wdrażania i skutków działań wspólnotowych wykonywanych w ciągu pięciu lat poprzedzających tę ocenę wraz z własnymi uwagami.
- (9) Szósty program ramowy powinien wywołać skutki strukturalne na badania naukowe i rozwijanie technologii w Europie, łącznie z Państwami Członkowskimi, stowarzyszonymi państwami kandydującymi i innymi państwami stowarzyszonymi oraz przyczynić się do utworzenia Europejskiej Przestrzeni Badawczej i innowacji.
- (10) Zgodnie z art. 166 ust. 1 Traktatu konieczne jest uchwalenie celów naukowych i technologicznych oraz ustalenie odpowiednich priorytetów planowanych działań, ogólnej maksymalnej kwoty oraz szczegółowych zasad współuczestnictwa finansowego Wspólnoty w szóstym programie ramowym oraz odpowiednich udziałów w każdym z przewidywanych działań oraz wskazanie ogólnych kierunków tych działań, wdrażanych zgodnie z zasadą ochrony interesów finansowych Wspólnoty. Konieczne jest zapewnienie prawidłowej gospodarki finansowej szóstego programu ramowego.
- (11) Właściwe jest położenie szczególnego nacisku na potrzeby małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP), mając na uwadze Europejską Kartę Małych Przedsiębiorstw popartą przez Radę Europejską w Feira, której założenia oraz ósmy kierunek działań zmierzają do wzmocnienia zdolności technologicznej małych przedsiębiorstw oraz ułatwienia dostępu do najlepszych badań naukowych i technologii.
- (12) Szósty program ramowy powinien wnieść znaczący wkład do rozwoju doskonałości naukowej i technicznej oraz koordynacji badań naukowych na skalę europejską, w całym spektrum badań od nauk podstawowych do nauk stosowanych. Program ramowy powinien podkreślać wagę udziału stowarzyszonych krajów kandydujących
- w polityce Wspólnoty w dziedzinie badań oraz Europejskiej Przestrzeni Badawczej.
- (13) Projekty badawczo-rozwojowe i innowacyjne oraz działania koordynacyjne mogą być traktowane jako „schody ku doskonałości”, by ułatwić dostęp do działań niniejszego Programu ramowego mniejszym podmiotom badawczym, łącznie z małymi i średnimi przedsiębiorstwami, oraz podmiotom badawczym ze stowarzyszonych krajów kandydujących.
- (14) Należy ułatwić udział kapitałowy regionów peryferyjnych we wspólnotowych działaniach z zakresu badań naukowych i rozwoju technologicznego poprzez właściwe mechanizmy dostosowane do ich szczególnej sytuacji.
- (15) Wymiar międzynarodowy i globalny europejskich działań w dziedzinie badań naukowych jest niezmiernie ważny dla uzyskania wzajemnych korzyści. Szósty program ramowy jest otwarty na udział państw, które zawarły odpowiednie umowy w tej sprawie, a na poziomie projektów jest otwarty na udział jednostek z państw trzecich oraz międzynarodowych organizacji współpracy naukowej, na zasadzie wzajemnych korzyści. W szczególności należy wesprzeć udział naukowców i instytucji z państw rozwijających się, państw basenu Morza Śródziemnego oraz z zachodnimi państwami bałkańskimi oraz z Rosji i Wspólnoty Niepodległych Państw (WNP).
- (16) Wspólne Centrum Badawcze przyczynia się do realizacji programu ramowego, tam gdzie może dostarczyć niezależnego, skierowanego na konsumenta wsparcia dla określania i wdrażania polityk wspólnoty, łącznie z monitorowaniem wdrażania tych polityk, w ramach swoich uprawnień.
- (17) Działania naukowe prowadzone w ramach szóstego programu ramowego muszą być zgodne z podstawowymi zasadami etycznymi, łącznie z określonymi w art. 6 Traktatu o Unii Europejskiej oraz w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej.
- (18) Zgodnie z komunikatem Komisji „Strategia mobilności w ramach Europejskiej Przestrzeni Badawczej” mobilność naukowców będzie popierana, w celu utworzenia Europejskiej Przestrzeni Badawczej.
- (19) Zgodnie z komunikatem Komisji „Kobiety i nauka” oraz rezolucjami Rady z dnia 20 maja 1999 r. ⁽⁷⁾ i z dnia 26 czerwca 2001 r. ⁽⁸⁾ oraz rezolucją Parlamentu Europejskiego z dnia 3 lutego 2000 r. ⁽⁹⁾ w tej sprawie zostanie wdrożony plan działań zmierzający do zwiększenia

⁽¹⁾ Rezolucja z dnia 18 maja 2000 r. (Dz.U. C 59 z 23.2.2001, str. 250).

⁽²⁾ Rezolucja z dnia 15 lutego 2001 r. (Dz.U. C 276 z 1.10.2002, str. 271).

⁽³⁾ Rezolucja z dnia 15 czerwca 2000 r. (Dz.U. C 205 z 19.7.2000, str. 1).

⁽⁴⁾ Rezolucja z dnia 16 listopada 2000 r. (Dz.U. C 374 z 28.12.2000, str. 1).

⁽⁵⁾ Opinia z dnia 24 maja 2000 r. (Dz.U. C 204 z 18.7.2000, str. 70).

⁽⁶⁾ Opinia z dnia 12 kwietnia 2000 r. (Dz.U. C 226 z 8.8.2000, str. 18).

⁽⁷⁾ Dz.U. C 201 z 16.7.1999, str. 1.

⁽⁸⁾ Dz.U. C 199 z 14.7.2001, str. 1.

⁽⁹⁾ Dz.U. C 309 z 27.10.2000, str. 57.

i wzmocnienia miejsca i roli kobiet w nauce i badaniach. Konieczne są dalsze udoskonalone działania w tej sprawie.

- (20) Komisja przedkłada Parlamentowi Europejskiemu oraz Radzie regularne sprawozdania okresowe z wdrożenia szóstego programu ramowego. Właściwe jest, aby Komisja, w odpowiednim czasie i przed przedłożeniem propozycji do siódmego programu ramowego, uzyskała niezależną ocenę prowadzonych działań, mając na uwadze wkład szóstego programu ramowego w tworzenie Europejskiej Przestrzeni Badawczej, sporządzoną w duchu otwartości odnoszącej się do wszystkich odpowiednich podmiotów.
- (21) Realizacja szóstego programu ramowego może oznaczać udział Wspólnoty w programach podejmowanych przez Państwa Członkowskie lub ustanowienie wspólnych przedsięwzięć lub innych uzgodnień w rozumieniu art. 169–171 Traktatu.
- (22) Zasięgnięto opinii Komitetu Badań Naukowych i Technicznych (CREST),

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

1. Niniejszym przyjmuje się wieloletni program ramowy badań naukowych, rozwoju technologicznego i demonstracji we Wspólnocie, zwany dalej „szóstym programem ramowym”, na lata 2002–2006.
2. Szósty program ramowy obejmuje ogół działań wspólnotowych określonych w art. 164 Traktatu.
3. Szósty program ramowy przyczynia się do utworzenia Europejskiej Przestrzeni Badawczej oraz innowacji.
4. Załącznik I określa cele naukowe i technologiczne oraz odpowiednie priorytety, a także wskazuje ogólne kierunki działań.

Artykuł 2

1. Maksymalna wysokość udziału finansowego Wspólnoty w całym szóstym programie ramowym wynosi 16 270 mln EUR. Proporcje podziału finansowania na każde z działań określa załącznik II.

2. Szczegółowe zasady udziału finansowego Wspólnoty określa rozporządzenie finansowe mające zastosowanie do budżetu ogólnego Wspólnot Europejskich, stanowiące załącznik III do niniejszej decyzji.

Artykuł 3

Wszelka działalność badawcza prowadzona w ramach szóstego programu ramowego musi być wykonywana w zgodności z podstawowymi zasadami etycznymi.

Artykuł 4

W kontekście sprawozdania rocznego, które Komisja przedkłada na podstawie art. 173 Traktatu, Komisja składa szczegółowe sprawozdanie z postępu realizacji szóstego programu ramowego, w szczególności z postępu w osiąganiu jego celów oraz priorytetów określonych w każdej pozycji załącznika I; sprawozdanie to zawiera także informacje dotyczące aspektów finansowych oraz użytych instrumentów.

Artykuł 5

Szósty program ramowy jest wdrażany poprzez programy szczegółowe. Programy te określają precyzyjnie cele oraz szczegółowe zasady wykonania.

Artykuł 6

1. Komisja monitoruje stale i systematycznie, z pomocą niezależnych i wykwalifikowanych biegłych, wdrażanie szóstego programu ramowego oraz jego programów szczegółowych.
2. Przed przedłożeniem propozycji do następnego programu ramowego Komisja zwraca się do wysoko wykwalifikowanych niezależnych ekspertów o sporządzenie oceny wprowadzania w życie i efektów działań wspólnotowych podejmowanych w ciągu pięciu lat poprzedzających ocenę.

Komisja przekazuje wnioski z tej oceny wraz z własnymi uwagami Parlamentowi Europejskiemu, Radzie, Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu oraz Komitetowi Regionów.

Sporządzono w Luksemburgu, dnia 27 czerwca 2002 r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego

P. COX

Przewodniczący

W imieniu Rady

M. ARIAS CAÑETE

Przewodniczący

ZAŁĄCZNIK I

CELE NAUKOWE I TECHNOLOGICZNE, OGÓLNE KIERUNKI DZIAŁAŃ I PRIORYTETY

WPROWADZENIE I OGÓLNY ZARYS

Szósty program ramowy („niniejszy program”) będzie realizowany dla wsparcia celu określonego w art. 163 ust. 1 Traktatu „wzmacnianie bazy naukowej i technologicznej przemysłu Wspólnoty i sprzyjanie zwiększaniu jego międzynarodowej konkurencyjności, przy jednoczesnym promowaniu działalności badawczej uznanej za niezbędną na mocy innych rozdziałów niniejszego Traktatu”.

Aby jak najskuteczniej osiągnąć ten cel, a także aby przyczynić się do utworzenia Europejskiej Przestrzeni Badawczej oraz do innowacji, niniejszy program jest podzielony na następujące trzy działy, w ramach których będą wykonywane działania określone w art. 164 Traktatu:

- ukierunkowywanie i integrowanie wspólnotowych działań badawczych,
- strukturyzacja Europejskiej Przestrzeni Badawczej,
- wzmocnienie podstaw Europejskiej Przestrzeni Badawczej.

Działania prowadzone w ramach wyżej wymienionych trzech działów przyczynią się do integrowania działań badawczych na skalę europejską oraz przyczynią się do strukturyzacji różnych aspektów Europejskiej Przestrzeni Badawczej. Będzie zapewniona koordynacja działań prowadzonych w ramach wymienionych pozycji.

W celu wsparcia rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) w społeczeństwie opartym na wiedzy oraz wykorzystania potencjału gospodarczego tych przedsiębiorstw w rozszerzonej i bardziej zintegrowanej Unii Europejskiej, MŚP, łącznie z małymi i bardzo małymi oraz z przedsiębiorstwami rzemieślniczymi, będą zachęcane do udziału we wszystkich obszarach i instrumentach szóstego programu ramowego określonych w załączniku III, w szczególności w kontekście działań prowadzonych w priorytetowych obszarach tematycznych w duchu „schodów ku doskonałości”. Zostanie zapewnione sprawne przejście od procedur używanych w piątym programie ramowym do tych używanych w szóstym programie ramowym.

Zostanie zapewnione międzynarodowe uczestnictwo w tych działaniach. Uczestnictwo jest otwarte dla wszystkich krajów, które zawarły ze Wspólnotą umowy stowarzyszeniowe w tej dziedzinie. Inne państwa trzecie mogą uczestniczyć w programie na podstawie dwustronnych umów o współpracy.

Naukowcy i organizacje z państw trzecich mogą uczestniczyć także w poszczególnych projektach. Szczegółowe warunki uczestnictwa w niniejszym programie podmiotów z państw trzecich i organizacji międzynarodowych w dziedzinie działalności badawczej, wraz z uzgodnieniami finansowymi, zostaną zawarte w decyzji, która będzie podjęta na podstawie art. 167 Traktatu.

Do wzięcia udziału w niniejszym programie będzie się zachęcać poprzez publikację właściwych informacji. Informacje te będą dotyczyć zawartości, warunków i procedur i będą osiągalne w odpowiednim czasie i we właściwy sposób dla potencjalnych uczestników, także tych pochodzących ze stowarzyszonych krajów kandydujących i innych państw stowarzyszonych.

Podczas wdrażania niniejszego programu oraz prowadzenia działalności badawczej związanej z programem, muszą być przestrzegane podstawowe zasady etyczne, łącznie z ochroną zwierząt. Obejmują one między innymi zasady określone w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej, zasady ochrony godności osoby ludzkiej oraz życia ludzkiego, ochrony danych osobowych i prywatności oraz środowiska naturalnego określone przez prawo wspólnotowe oraz, tam gdzie to właściwe, konwencje międzynarodowe, takie jak Deklaracja helsińska, Konwencja Rady Europy o prawach człowieka i biomedycynie podpisana w Oviedo dnia 4 kwietnia 1997 r. oraz Dodatkowy protokół w sprawie zakazu klonowania ludzi podpisany w Paryżu dnia 12 stycznia 1998 r., Konwencję o prawach dziecka Narodów Zjednoczonych, Powszechną deklarację w sprawie genomu ludzkiego i praw człowieka przyjętą przez UNESCO oraz odpowiednie rezolucje Światowej Organizacji Zdrowia (WHO), Protokół amsterdamski w sprawie ochrony zwierząt oraz obowiązujące ustawodawstwo, regulacje i wskazówki etyczne obowiązujące w krajach, w których wykonywane są badania.

1. UKIERUNKOWYWANIE I INTEGROWANIE WSPÓLNOTOWYCH DZIAŁAŃ BADAWCZYCH

Działania prowadzone w ramach tej pozycji, które będą stanowić większość wysiłków podejmowanych w ramach niniejszego programu, mają za zadanie zintegrowanie wysiłków i działań badawczych na skalę europejską. Będą one skupione na siedmiu jasno określonych priorytetowych obszarach tematycznych, a dalsze szczególne środki będą podejmowane na szerszym polu badań naukowych i technicznych.

Wspólne Centrum Badawcze (JRC) zapewni niezależne, skierowane na konsumenta wsparcie dla określania i realizacji polityk wspólnotowych, łącznie z monitorowaniem realizacji tych polityk, w ramach swoich uprawnień.

1.1. **Priorytety tematyczne**

Wyróżnia się siedem priorytetów tematycznych, jak następuje:

1. genomika i biotechnologie dla zdrowia człowieka;
2. technologie społeczeństwa informacyjnego;
3. nanotechnologie i nanonauka, materiały wielofunkcyjne, nowe procesy i urządzenia produkcyjne;
4. aeronautyka i przestrzeń kosmiczna;
5. jakość i bezpieczeństwo żywności;
6. stały rozwój, zmiany globalne i ekosystemy;
7. obywatele i sprawowanie władzy w społeczeństwie opartym na wiedzy.

1.2. **Szczegółowe działania obejmujące szerszy obszar badań naukowych**

1.2.1. **Wsparcie polityk i wyprzedzanie potrzeb naukowych i technologicznych**

Działania wspierające polityki Wspólnoty i badania naukowe w odpowiedzi na nowe i pojawiające się potrzeby naukowe i technologiczne.

1.2.2. **Horyzontalne badania naukowe z udziałem MŚP**

Te działania szczególne mają na celu pomoc MŚP w rozwijaniu ich możliwości technologicznych w obszarach tradycyjnych lub nowych oraz rozwijanie ich zdolności działania na skalę europejską i międzynarodową.

1.2.3. **Szczególne środki wspierania współpracy międzynarodowej**

W celu wsparcia polityki Wspólnoty w zakresie stosunków zewnętrznych i wspierania rozwoju zostaną podjęte szczególne środki zmierzające do promowania współpracy międzynarodowej w dziedzinie badań naukowych. W zasadzie środkami tymi będą objęte następujące trzy grupy państw trzecich:

- a) kraje rozwijające się;
- b) państwa basenu Morza Śródziemnego, łącznie z zachodnimi Bałkanami;
- c) Rosja i państwa Wspólnoty Niepodległych Państw (WNP).

1.3. **Działania Wspólnego Centrum Badawczego (JRC) nienależące do obszaru badań nuklearnych**

Wybrano następujące dwa szczególne obszary badań naukowych dla JRC:

- a) żywność, produkty chemiczne i zdrowie;
- b) środowisko naturalne i równowaga.

2. STRUKTURYZACJA EUROPEJSKIEJ PRZESTRZENI BADAWCZEJ

Działania w tej dziedzinie obejmują:

2.1. Badania i innowacje

W ramach tej pozycji będą podejmowane działania zmierzające do stymulowania innowacyjności technologicznej, wykorzystania wyników badań naukowych, transferu wiedzy i technologii oraz ustanawiania we Wspólnocie i wszystkich jej regionach przedsiębiorstw opartych na technologii, w celu uzupełnienia działań odnoszących się do innowacyjności podejmowanych w ramach pozycji „ukierunkowywanie i integrowanie wspólnotowych działań badawczych”.

2.2. Zasoby ludzkie i mobilność

W ramach tej pozycji będą podejmowane działania zmierzające do wspierania rozwoju zasobów ludzkich klasy światowej we wszystkich regionach Wspólnoty poprzez wspieranie mobilności ponadnarodowej do celów kształcenia, rozwoju specjalistycznej wiedzy lub przepływu wiedzy między różnymi sektorami, wspieranie rozwoju doskonałości i przyczynianie się do uczynienia z Europy miejsca bardziej atrakcyjnego dla najlepszych naukowców z państw trzecich. Odpowiednie środki będą wspierać wykorzystanie potencjału oferowanego przez wszystkie części populacji, w szczególności przez kobiety.

2.3. Infrastruktury badawcze

W ramach tej pozycji podejmowane będą działania zmierzające do wsparcia optymalnego wykorzystania infrastruktur badawczych, wraz z dostępem do nich, oraz wsparcia określania, planowania, i, w należytym uzasadnionych przypadkach, ustanawiania zaawansowanej infrastruktury badawczej o znaczeniu europejskim.

2.4. Nauka i społeczeństwo

W ramach tej pozycji podejmowane będą działania zmierzające do zapewnienia harmonijnych relacji między nauką i społeczeństwem oraz świadomości społeczeństwa w zakresie innowacji, jako skutku nowych relacji oraz dialogu pomiędzy naukowcami, przemysłem, aktorami sceny politycznej i obywatelami.

3. WZMOCNIENIE PODSTAW EUROPEJSKIEJ PRZESTRZENI BADAWCZEJ

W ramach tej pozycji podejmowane będą działania zmierzające do zwiększania poziomu koordynacji i wsparcia spójnego rozwoju polityk europejskich w zakresie badań naukowych i rozwoju technicznego. Dostarczą one wsparcia finansowego dla takich środków, jak poszerzenie narodowych programów.

Szczegółowy opis działań, które będą podejmowane w ramach wyżej wymienionych trzech pozycji, znajduje się poniżej.

I. UKIERUNKOWANIE I INTEGROWANIE BADAŃ WSPÓLNOTOWYCH

Działania podejmowane w ramach tej pozycji obejmują większość wysiłków badawczych prowadzonych w ramach niniejszego programu, których celem jest przyczynienie się do osiągnięcia ogólnego celu Traktatu, jakim jest wzmocnienie naukowych i technologicznych podstaw przemysłu Wspólnoty oraz podniesienie jego konkurencyjności na poziomie międzynarodowym, przy wspieraniu wszystkich działań z zakresu badań naukowych uważanych za niezbędne przez inne rozdziały Traktatu. W celu przysporzenia europejskiej wartości dodanej poprzez zebranie krytycznej masy zasobów niniejszy program będzie skupiał się na siedmiu jasno określonych priorytetach tematycznych, w których wspólnotowe wysiłki badawcze zostaną zintegrowane poprzez grupowanie ich i zapewnianie im spójności na skalę europejską.

W realizacji działań określonych w niniejszej pozycji, szczególny nacisk zostanie położony na innowacyjność technologiczną oraz na początkowy etap rozwoju wysoko innowacyjnych przedsiębiorstw w obszarach mających żywotne znaczenie dla konkurencyjności europejskiej. Będą prowadzone działania badawcze w wiodących obrzeżach wiedzy w tematach pozostających w ścisłym związku z jednym lub więcej tematami w obszarze tematycznym. Zostanie także położony nacisk na zagadnienia pomiarów i testowania. Zasada zrównoważonego rozwoju, aspekty społeczno-gospodarcze, etyczne i szersze aspekty kulturalne planowanych działań wraz z równością płci zostaną także należycie wzięte pod uwagę, gdy mają zastosowanie w danych działaniach.

W celu uzupełnienia wysiłków podejmowanych w obszarach tematycznych szczególne badania horyzontalne z zakresu badań naukowych będą ukierunkowane na MŚP, innowację i współpracę międzynarodową. Działania te będą zgodne z celami polityki Wspólnoty oraz będą odpowiadać na przyszłe i pojawiające się potrzeby.

1.1. Priorytety tematyczne

1.1.1. *Genomika i biotechnologie dla zdrowia człowieka* ⁽¹⁾

Cel

Działania podejmowane w tym obszarze mają na celu wspomóc Europę w wykorzystaniu, poprzez zintegrowanie wysiłków badawczych, osiągnięć w dekodowaniu genomów żywych organizmów, w szczególności z korzyścią dla zdrowia publicznego i obywateli, oraz podnieść konkurencyjność europejskiego przemysłu biotechnologicznego. W zakresie zastosowania szczególny nacisk zostanie położony na badania skierowane na przeniesienie wiedzy na poziom wykorzystania w praktyce (podejście „przełożeniowe”) w celu ułatwienia rzetelnego, konsekwentnego i skoordynowanego postępu w medycynie na poziomie europejskim oraz poprawy jakości życia.

Uzasadnienie wysiłków oraz europejskiej wartości dodanej

„Postgenomiczne” badania naukowe oparte na analizie ludzkiego genomu oraz genomów innych organizmów, osiągną punkt kulminacyjny w licznych zastosowaniach w rozmaitych sektorach związanych ze zdrowiem człowieka, w szczególności w rozwoju nowych narzędzi diagnostycznych oraz nowych terapii umożliwiających zwalczanie chorób, nad którymi obecnie nie ma kontroli, jednocześnie otwierając nowe rynki. Badania te będą mieć także wpływ na badania w dziedzinie środowiska naturalnego i rolnictwa.

W medycynie celem jest rozwijanie udoskonalonych, zorientowanych na pacjenta strategii zapobiegania i leczenia chorób, a także prowadzenia zdrowego trybu życia i zdrowego starzenia się. W tym kontekście szczególną uwagę będzie przykładac się do chorób wieku dziecięcego i ich leczenia. Ponadto priorytetem dla Europy jest skoordynowana mobilizacja w celu zwalczania raka oraz głównych chorób zakaźnych związanych z biedą. Badania te będą więc koncentrować się na przełożeniu nowej wiedzy, nieograniczonej do genomiki i badań podstawowych, na praktyczne zastosowanie i poprawę praktyki klinicznej i zdrowia publicznego.

Aby umożliwić Unii poprawę jej pozycji w tej dziedzinie oraz skorzystanie w pełni z przekazywania przewidywanych osiągnięć gospodarce i społeczeństwu oraz przyczynić się do debaty międzynarodowej, konieczne jest zarówno znaczące zwiększenie inwestycji, jak i zintegrowanie badań naukowych prowadzonych w Europie.

Przewidziane działania

Działania wspólnotowe prowadzone w tym zakresie będą ukierunkowane na następujące aspekty:

A. *Zaawansowana genomika i jej zastosowanie dla zdrowia człowieka*

- a) Podstawowa wiedza oraz podstawowe narzędzia funkcjonalnej genomiki wszystkich organizmów:
 - i) ekspresja genów i proteomika;
 - ii) genomika strukturalna;
 - iii) genomika porównawcza i genetyka populacyjna;
 - iv) bioinformatyka;
 - v) wielodyscyplinarne podejście genomiki funkcjonalnej do podstawowych procesów biologicznych.

⁽¹⁾ Podstawowa wiedza w genomice (jednakowo dla człowieka/zwierząt/roślin) jest objęta pierwszym priorytetem, podobnie jak jej zastosowanie dla zdrowia człowieka. Zastosowanie do żywności jest objęte piątym priorytetem (na przykład odnoszące się do żywienia/lepszej jakości żywności). Inne zagadnienia związane z genomiką są objęte szóstym priorytetem lub, gdzie to właściwe, sekcją 1.2.1. („Badania skierowane na politykę”) oraz pozycją III.

- b) Zastosowanie wiedzy i technologii w dziedzinie genomiki i biotechnologii dla zdrowia człowieka:
 - i) platformy technologiczne dla rozwoju nowych metod diagnostycznych, zapobiegania oraz leczenia (z farmakogenomiką, badaniami nad komórkami macierzystymi oraz metodami alternatywnymi do badań na zwierzętach).

B. Zwalczanie ważniejszych chorób

- a) Zorientowane na wykorzystanie w praktyce podejście do wiedzy i technologii z zakresu genomiki medycznej, wraz z genomiką zwierząt i roślin, tam gdzie to właściwe, w szczególności w następujących obszarach ⁽¹⁾:
 - i) zwalczanie cukrzycy, chorób układu nerwowego (takich jak choroba Alzheimera, choroba Parkinsona oraz nowy wariant choroby Creutzfeldta-Jakoba, a także, tam gdzie właściwe, chorób psychicznych), chorób układu krążenia i chorób rzadko występujących;
 - ii) zwalczanie oporności na antybiotyki i inne leki;
 - iii) badanie rozwoju człowieka, procesów zachodzących w mózgu i procesów starzenia się.
- b) Szersze podejście, nieograniczone do genomiki i badań podstawowych, będzie stosowane do:
 - i) raka, z naciskiem na rozwijanie strategii zorientowanych na pacjenta, od zapobiegania po diagnozę i leczenie, obejmujące trzy powiązane ze sobą elementy:
 - rozwijanie sieci i inicjatyw koniecznych do koordynacji narodowych działań badawczych,
 - wspieranie badań klinicznych skierowanych na uzasadnianie nowych i udoskonalonych sposobów interwencji,
 - wspieranie badań „przełożeniowych”,
 - ii) zwalczanie trzech chorób zakaźnych związanych z biedą (AIDS, malaria i gruźlica), priorytetowych w kontroli chorób na poziomie Unii i na poziomie międzynarodowym.

1.1.2. Technologie społeczeństwa informacyjnego (IST)

Cel

Działania podejmowane w tym obszarze, zgodnie z konkluzjami Rady Europejskiej w Lizbonie oraz celami inicjatywy „e-Europa” mają na celu pobudzanie w Europie rozwoju technologii zarówno w zakresie sprzętu, jak i oprogramowania oraz ich zastosowania w tworzeniu społeczeństwa informacyjnego, by podnieść konkurencyjność przemysłu europejskiego oraz umożliwić obywatelom europejskim we wszystkich regionach Unii korzystanie z rozwoju społeczeństwa opartego na wiedzy. Skupienie się na przyszłej generacji IST umożliwi szerokie udostępnienie zastosowań i usług oraz przyczyni się do rozwoju nowej generacji technologii w większym stopniu skierowanej na użytkownika.

Uzasadnienie wysiłków oraz europejskiej wartości dodanej

Na progu XXI w technologie informacyjne i komunikacyjne rewolucjonizują funkcjonowanie gospodarki i społeczeństwa oraz dają początek nowym metodom produkcji, handlu i komunikowania się.

Ta dziedzina stała się drugim pod względem ważności sektorem gospodarki Unii, z rocznym rynkiem o wartości 2 miliardów EUR oraz zatrudniającym ponad 2 mln osób w Europie, które to liczby stale wzrastają.

Europa ma dobrą pozycję do tego, by prowadzić i kształtować przyszły rozwój nie tylko technologii, ale także ich wpływ na nasze życie i pracę. Przyszła konkurencyjność całości europejskiego przemysłu oraz standard życia obywateli Europy zależy w dużym stopniu od przyszłych wysiłków w badaniach naukowych

⁽¹⁾ Patrz także sekcja 1.2.1. „Wsparcie polityki i wyprzedzanie potrzeb naukowych i technologicznych” oraz pozycja III (wzmocnienie podstaw europejskiej przestrzeni badawczej) dla innych zagadnień związanych ze zdrowiem człowieka.

w dziedzinie IST w celu przygotowania przyszłej generacji produktów, procesów i usług.

Sukcesy przemysłowe i handlowe podobne do tych, które Europa osiągnęła w łączności bezprzewodowej jako skutek globalnego systemu komunikacji bezprzewodowej (GSM) nie będą powtórzone, jeśli nie zostaną podjęte skoordynowane wysiłki w celu zainwestowania krytycznej masy badań naukowych w tej dziedzinie, poprzez włączenie sektora publicznego i prywatnego na skalę europejską.

W celu wywarcia maksymalnego efektu gospodarczego i społecznego należy skoncentrować wysiłki na przyszłej generacji tych technologii, w której komputery, interfejsy oraz sieci będą bardziej wtopione w codzienne otoczenie oraz umożliwią dostęp do wielu usług i zastosowań, poprzez łatwe i „naturalne” interakcje. Wizja „otaczającej inteligencji” (interaktywne inteligentne otoczenie) umieszcza użytkownika, człowieka, w centrum przyszłego rozwoju społeczeństwa otwartego na wiedzę.

Działania Wspólnoty koncentrują się na technologicznych priorytetach umożliwiających realizację tej wizji. Ich celem będzie mobilizacja społeczności naukowej wokół określonych inicjatyw, takich jak rozwijanie nowej generacji bezprzewodowych systemów łączności, w celu osiągnięcia średnio- i długookresowych założeń oraz umożliwienia reagowania na nowe potrzeby rynków, porządku publicznego i obywateli.

Przewidziane działania

Podejmowane działania będą więc ukierunkowane na następujące priorytety technologiczne:

Włączanie badań naukowych w obszary technologiczne o priorytetowym znaczeniu dla obywateli i biznesu

Uzupełnianie i wykorzystywanie postępu spodziewanego w rozwoju podstawowych technologii, badania naukowe zmierzające do znalezienia odpowiedzi na główne wyzwania społeczne i gospodarcze, przed którymi stoi kształtujące się społeczeństwo oparte na wiedzy, łącznie z konsekwencjami dla pracy i otoczenia miejsca pracy oraz, odpowiednio, koncentrowanie się na:

- a) badaniach naukowych w dziedzinie technologii skierowanych na kluczowe wyzwania bezpieczeństwa stawiane przez cyfrowy świat oraz potrzebę chronienia praw i prywatności obywateli;
- b) systemach „otaczającej inteligencji” oferujących wszystkim dostęp do społeczeństwa informacyjnego, bez względu na wiek i sytuację (np. niepełnosprawność i inne indywidualne okoliczności), a także interaktywnych i inteligentnych systemach służących zdrowiu człowieka, mobilności, bezpieczeństwu, spędzaniu czasu wolnego, turystyce, dostępowi do dziedzictwa kulturalnego i jego zachowaniu oraz środowisku naturalnemu;
- c) elektronicznej i bezprzewodowej wymianie handlowej, a także technologiach zapewniających bezpieczeństwo transakcji i infrastruktury, nowych narzędziach i nowych metodach pracy, technologiach nauczania (takich jak e-nauczanie) oraz systemach zbiorowego zarządzania wiedzą, zintegrowanego zarządzania biznesem oraz e-rządu, biorących pod uwagę potrzeby użytkownika;
- d) systemach i platformach dystrybuowanych na dużą skalę, łącznie z systemami opartymi na bazie GRID dostarczających efektywne rozwiązania złożonych problemów w obszarach takich jak środowisko naturalne, energia, zdrowie człowieka, transport i wzornictwo przemysłowe.

Komunikacja i infrastruktura komputerowa

Przenośna, bezprzewodowa, optyczna i szerokopasmowa infrastruktura komunikacyjna, technologie obliczeniowe i oprogramowanie, spełniające warunki niezawodności, szerokiego zastosowania i możliwości przystosowania do rosnących potrzeb usług i przekładania na praktykę. Prace będą koncentrować się na:

- a) nowych generacjach systemów i sieci łączności przenośnej i bezprzewodowej; systemach łączności satelitarnej; technologiach optycznych; integracji i zarządzaniu sieci komunikacyjnych, łącznie ze współdziałającymi rozwiązaniami sieciowymi; technologiach zwiększających wydajność niezbędnych dla rozwoju systemów, infrastruktury i usług, w szczególności w zastosowaniach audiowizualnych. Prace będą także prowadzić do rozwoju Internetu nowej generacji;

- b) technologiach architektury oprogramowania, dystrybuowanych i wbudowanych systemach wspierających rozwój wielofunkcyjnych i złożonych usług wymagających udziału wielu podmiotów oraz kontroli złożonych systemów na dużą skalę w celu zapewnienia niezawodności i odporności.

Komponenty i mikrosystemy

Zminiaturyzowane komponenty niskokosztowe oparte na nowych materiałach i obejmujące rozbudowane funkcje, a w szczególności:

- a) projektowanie i produkcja nano-, mikro-, optoelektronicznych i fotonicznych komponentów, łącznie z używanymi dla przechowywania informacji, poszarzających granice miniaturyzacji oraz minimalizujących koszty i zużycie energii przez komponenty mikroelektroniczne i mikrosystemowe, przy zwróceniu uwagi na wpływ systemów IST na środowisko naturalne;
- b) nanoelektronika, mikrotechnologie, wyświetlacze i mikrosystemy, badania wielodyscyplinarne w dziedzinie nowych materiałów i urządzeń kwantowych; nowe modele i pojęcia techniki komputerowej.

Zarządzanie informacją i interfejs informacyjny

Badania w dziedzinie narzędzi zarządzania informacją oraz interfejsów, w celu umożliwienia łatwiejszej interakcji w każdym czasie i miejscu z usługami i zastosowaniami opartymi na wiedzy, dotyczące:

- a) przedstawiania wiedzy i systemów zarządzających opartych na kontekście i semantyce, łącznie z systemami poznawczymi, a także narzędziami tworzenia, organizowania, nawigacji, wyszukiwania, dzielenia, zachowywania i upowszechniania zawartości cyfrowej;
- b) wieloczuJNIKOWYCH interfejsów zdolnych do rozumienia i interpretacji naturalnych sposobów komunikacji człowieka poprzez słowa, gesty i różne zmysły, środowisk wirtualnych, a także wielojęzycznych i wielokulturowych systemów niezbędnych do ustanowienia społeczeństwa opartego na wiedzy na skalę europejską.

1.1.3. Nanotechnologie i nanonauka, materiały wielofunkcyjne, nowe procesy i urządzenia produkcyjne

Cel

Działania podejmowane w tym obszarze mają pomóc Europie w osiągnięciu masy krytycznej możliwości naukowych niezbędnych do rozwoju i wykorzystania czołowych technologii w produktach opartych na wiedzy, usług i procesów produkcyjnych w nadchodzących latach, w szczególności w celu większej wydajności ekologicznej i zmniejszenia emisji niebezpiecznych substancji do środowiska naturalnego.

Uzasadnienie wysiłków oraz europejskiej wartości dodanej

Przemysł produkcyjny w Europie obecnie wytwarza towary i usługi o wartości około 4 000 miliardów EUR w ciągu roku. W coraz bardziej konkurencyjnym świecie musi on utrzymywać i ciągle podnosić swoją konkurencyjność, zarazem spełniając wymagania zrównoważonego rozwoju. W tym celu konieczne jest skoncentrowanie wysiłków na opracowywaniu, rozwijaniu i upowszechnianiu nowoczesnych technologii: nanotechnologii, materiałów wielofunkcyjnych oraz nowych procesów produkcyjnych.

Znajdując się na krawędzi inżynierii kwantowej, technologii materiałowej i biologii molekularnej oraz będąc jednym z przewidywanych ośrodków następnej rewolucji przemysłowej, nanotechnologie wymagają znaczących inwestycji.

Europa posiada znaczącą wiedzę specjalistyczną w pewnych sektorach, takich jak nanoprodukcja i nanochemia, i wymaga wzmocnienia oraz koordynacji wysiłków podejmowanych w tym obszarze.

Jeśli chodzi o materiały, celem jest rozwinięcie inteligentnych materiałów o dużym znaczeniu ze względu na zastosowanie w takich sektorach jak transport, energia, elektronika, sektor biomedyczny, których potencjalny rynek ma wartość dziesiątków miliardów euro.

Rozwijanie elastycznych, zintegrowanych i czystych systemów produkcyjnych będzie wymagać także znaczących wysiłków badawczych przy wdrażaniu nowych technologii w produkcji i zarządzaniu.

Przewidziane działania

Nanotechnologie i nanonauka:

- a) długoterminowe badania interdyscyplinarne prowadzone w celu zrozumienia zjawisk, opanowania procesów i rozwijania narzędzi badawczych;
- b) struktury ponadcząsteczkowe i wielkocząsteczkowe;
- c) nano-biotechnologie;
- d) techniki inżynierii na skalę nano, służące do tworzenia materiałów i komponentów;
- e) rozwijanie instrumentów i urządzeń służących do obsługi i kontroli;
- f) zastosowanie w takich obszarach, jak zdrowie, chemia, energia oraz środowisko naturalne.

Materiały wielofunkcyjne:

- a) rozwijanie podstawowej wiedzy;
- b) technologie związane z produkcją i przekształcaniem, wraz z przetwarzaniem materiałów wielofunkcyjnych i biomateriałów;
- c) inżynieria wspierająca.

Nowe procesy i urządzenia produkcyjne:

- a) rozwijanie nowych procesów, elastycznych i inteligentnych produkcyjnych wykorzystujących postęp w technologiach produkcji wirtualnej, wraz z symulacjami, interaktywnymi systemami wspomagania decyzji, wysokoprecyzyjną inżynierią oraz robotyką innowacyjną;
- b) badania systemowe niezbędne dla zrównoważonej gospodarki odpadami i kontroli ryzyka w produkcji, wraz z bioprocessami, prowadzące do zmniejszenia zużycia źródeł pierwotnych oraz zmniejszenia zanieczyszczenia;
- c) rozwijanie nowych pojęć optymalizujących cykl życia systemów przemysłowych, produktów i usług.

1.1.4. Aeronautyka i przestrzeń kosmiczna

Cel

Cel działań prowadzonych w tym obszarze jest dwójaki: po pierwsze, poprzez zintegrowanie wysiłków badawczych, wzmocnienie naukowych i technologicznych podstaw europejskiej aeronautyki i przemysłu kosmonautycznego oraz uczynienie ich bardziej konkurencyjnymi na poziomie międzynarodowym; po drugie, wykorzystanie europejskiego potencjału badawczego w tym sektorze w celu rozwoju bezpieczeństwa i ochrony środowiska.

Uzasadnienie wysiłków oraz europejskiej wartości dodanej

Przemysł lotniczy i kosmonautyczny składa się z dwóch sektorów odrębnych technologicznie i gospodarczo, które są ze sobą ściśle powiązane ze względu na swe skutki przemysłowe i polityczne oraz użytkowników. Sektory te są także przykładem miejsc, w których Europa posiada tradycje sukcesów oraz potencjał gospodarczy i handlowy.

Jednakże inwestycje Stanów Zjednoczonych w ten przemysł są od trzech do sześciu razy większe, zależnie od sektora.

W coraz bardziej wymagającym otoczeniu konkurencyjnym przewidywane potrzeby lotnictwa na skalę światową odpowiadają ok. 14 000 nowym samolotom w ciągu najbliższych 15 lat, co stanowi rynek o wartości 1 000 miliarda EUR. Wysiłki w celu zintegrowania zdolności produkcyjnych oraz działania rozwojowe, które przyczyniły się do europejskich sukcesów w tej dziedzinie, muszą być obecnie zespolone z podobnymi wysiłkami w celu zintegrowania badań naukowych w priorytetach tematycznych.

Mając ten cel na uwadze, wysiłki badawcze sektora europejskiego, krajowego i prywatnego, powinny zostać zoptymalizowane wokół wspólnej wizji i agendy badań strategicznych.

Jeśli chodzi o przestrzeń kosmiczną, podążając za komunikatem Komisji „Europa i przestrzeń kosmiczna: zwrot do nowego rozdziału”, Wspólnota będzie wspierać badania naukowe w zakresie wykorzystania przestrzeni kosmicznej z korzyścią dla rynków i społeczeństwa.

Przewidziane działania

Aeronautyka

Wspólnotowe aeronautyczne badania naukowe obejmujące systemy transportu lotniczego dotyczą badań i rozwijania technologii niezbędnych do:

- a) podnoszenia konkurencyjności przemysłu europejskiego w odniesieniu do samolotów cywilnych, silników i wyposażenia;
- b) zmniejszania wpływu lotnictwa na środowisko naturalne poprzez redukcję zużycia paliwa, CO₂, NO_x i innych substancji zanieczyszczających środowisko, a także zanieczyszczenia hałasem;
- c) podniesienia poziomu bezpieczeństwa samolotów w kontekście zwiększającego się ruchu lotniczego;
- d) podwyższania wydajności i bezpieczeństwa transportu lotniczego, ze wspieraniem „jednolitej europejskiej przestrzeni powietrznej” (kontrola ruchu lotniczego i systemy zarządzania).

Przestrzeń kosmiczna

Wspólnotowe działania w dziedzinie przestrzeni kosmicznej wykonywane w ścisłej współpracy z Europejską Agencją Kosmiczną, innymi agencjami kosmicznymi, ośrodkami badawczym i przemysłem, w celu wzmocnienia spójności głównych inwestycji, dotyczą:

- a) badań w dziedzinie systemów informacji opartych na przekazie satelitarnym oraz usług związanych z projektem nawigacji satelitarnej Galileo;
- b) badań w dziedzinie systemów opartych na satelitach związanych z platformą globalnego monitoringu środowiska naturalnego i bezpieczeństwa (GMES), uwzględniając potrzeby użytkowników;
- c) zaawansowanych badań niezbędnych dla integracji segmentu kosmicznego i ziemskiego w zakresie komunikacji.

1.1.5. **Jakość i bezpieczeństwo żywności**

Cel

Działania prowadzone w tym obszarze mają na celu pomoc w ustanowieniu zintegrowanych podstaw naukowych i technologicznych potrzebnych do rozwijania przyjaznych dla środowiska łańcuchów produkcji i dystrybucji bezpieczniejszej, zdrowszej i bardziej zróżnicowanej żywności, łącznie z żywnością pochodzącą z morza, oraz kontrolę ryzyka związanego z żywnością, biorąc pod uwagę narzędzia biotechnologiczne, wyniki badań postgenomicznych, a także kontrolę ryzyka związanego ze zmianami środowiskowymi.

Uzasadnienie wysiłków oraz europejskiej wartości dodanej

Ostatnie kryzysy żywnościowe, w szczególności gąbczasta encefalopatia bydła (BSE), wydobyły na światło dzienne zarówno złożoność zagadnień związanych z bezpieczeństwem żywnościowym, jak i fakt, że w większości przypadków mają one skutki międzynarodowe.

Integracja europejskiego rynku wewnętrznego w zakresie rolnictwa oraz żywności powoduje, że należy stawić czoła problemom pojawiającym się w tej dziedzinie, a więc prowadzić odpowiednie badania na skalę europejską. Właśnie z takim zamiarem utworzono Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności ⁽¹⁾.

Obywatele i konsumenci oczekują, że badania pomogą zapewnić, że żywność i produkty wprowadzane na rynek są wysokiej jakości, zdrowe i mogą być bezpiecznie spożywane. W tym celu szczególny nacisk powinien być położony na całość procesu produkcyjnego żywności, „od gospodarstwa do talerza”, łącznie z, tam gdzie to właściwe, zastosowaniem nauk i biotechnologii roślin i zwierząt. Należy wziąć pod uwagę wymagania odnoszące się do ochrony zwierząt i ich zdrowia.

⁽¹⁾ Dz.U. L 31 z 1.2.2002, str. 1.

Wymaga to dostępności do najbardziej złożonej, precyzyjnej i najaktualniejszej wiedzy naukowej. Poza aspektami zdrowia publicznego, chodzi także o koniunkturę w sektorze wartym około 600 miliardów EUR obrotu rocznego i 2,6 mln miejsc pracy.

Biorąc pod uwagę fakt, że małe przedsiębiorstwa stanowią główną część sektora spożywczego, sukces planowanych działań będzie zależeć od możliwości dostosowania wiedzy i procesów do szczególnych wymagań tych przedsiębiorstw.

Europa musi być także w stanie przyczynić się do wysiłków badawczych oraz dyskusji w tej dziedzinie prowadzonych na poziomie światowym, w oparciu o najbardziej precyzyjną i całościową wiedzę.

Te same uwagi odnoszą się do różnych aspektów problemów związanych z wpływem czynników środowiskowych na zdrowie ludzkie (np. zaburzenia wydzielania dokrewnego, substancje rakotwórcze), będących powodem rosnącego niepokoju obywateli europejskich, które często pojawiają się na skalę międzynarodową. Biorąc powyższe pod uwagę, ale także w celu wykorzystania najlepszych źródeł wiedzy fachowej, badania naukowe w tej dziedzinie powinny być prowadzone na skalę europejską w taki sposób, by zapewnić prawdziwą koordynację działań prowadzonych na poziomie krajowym.

Przewidziane działania

Działalność wspólnotowa będzie obejmować badania naukowe, łącznie z, tam gdzie to właściwe, badaniami postgenomicznymi, odnoszące się do różnych aspektów kontroli czynników ryzyka dla zdrowia człowieka oraz związków między żywnością a zdrowiem:

- a) bezpieczniejsze i przyjazne dla środowiska metody produkcji i przetwórstwa oraz zdrowsze, bardziej pożywne, funkcjonalne i zróżnicowane środki spożywcze i pasza dla zwierząt, oparte na systemach takich jak produkcja zintegrowana, rolnictwo niskonakładowe łącznie z rolnictwem ekologicznym oraz wykorzystanie nauk i biotechnologii roślin i zwierząt;
- b) epidemiologia chorób i alergii związanych z żywnością, łącznie z wpływem sposobu odżywiania się na zdrowie dzieci i metodami analizy przyczyn alergii związanych z żywnością;
- c) wpływ żywności na zdrowie człowieka, na przykład produktów nowych, produktów pochodzących z rolnictwa organicznego, żywności funkcjonalnej, produktów zawierających organizmy zmodyfikowane genetycznie oraz wywodzące się z ostatnich osiągnięć biotechnologii;
- d) „identyfikowalność” procesów zachodzących w toku łańcucha produkcyjnego, na przykład dotyczących organizmów zmodyfikowanych genetycznie, łącznie z wynikającymi z ostatnich osiągnięć biotechnologii;
- e) metody analiz, wykrywanie i kontrola chemicznych substancji zanieczyszczających oraz istniejących bądź pojawiających się mikroorganizmów chorobotwórczych (takich jak wirusy, bakterie, drożdże, grzyby, pasożyty i nowe czynniki typu prionów, wraz z rozwijaniem przedśmiertnych testów diagnostycznych na BSE i trzęsawkę owiec);
- f) wpływ paszy dla zwierząt na zdrowie człowieka, wraz z produktami zawierającymi organizmy zmodyfikowane genetycznie oraz użyciem składników różnego pochodzenia do tych pasz;
- g) środowiskowe czynniki ryzyka dla zdrowia człowieka powiązane z łańcuchem żywnościowym (chemiczne, biologiczne i fizyczne), wystawienie na działanie czynników zewnętrznych dozwolonych substancji wraz z wpływem lokalnych katastrof środowiskowych oraz zanieczyszczenia na bezpieczeństwo artykułów żywnościowych, z naciskiem na skumulowane ryzyko, drogi przenoszenia na ludzi, efekty długofalowe oraz ekspozycją na małe dawki, a także z wpływem na grupy szczególnie wrażliwe, przede wszystkim na dzieci.

1.1.6. *Stąły rozwój, zmiany globalne i ekosystemy*

Cel

Działania prowadzone w tym obszarze zmierzają do wzmocnienia zdolności naukowych i technologicznych niezbędnych Europie dla wdrażania zrównoważonego rozwoju, co zostało podkreślone przez Radę Europejską w Göteborgu, a także integrowania celów środowiskowych, gospodarczych i społecznych ze szczególnym uwzględnieniem energii odnawialnej, transportu oraz zrównoważonego użytkowania europejskich zasobów lądowych i morskich. Działania te powinny umożliwić Państwom Członkowskim, stowarzyszonym państwom kandydującym i innym państwom stowarzyszonym wnoszenie znaczącego udziału do międzynarodowych wysiłków zmierzających do zrozumienia i kontroli globalnych zmian i zachowania równowagi ekosystemów.

Uzasadnienie wysiłków oraz europejskiej wartości dodanej

Wdrażanie zrównoważonego rozwoju na skalę globalną oznacza przede wszystkim:

- a) projektowanie, rozwijanie i upowszechnianie technologii i rozwiązań takich jak promowanie zmian w zachowaniach dotyczących zużycia energii (prowadzące do Europy „inteligentnej w zakresie energii”) i nowe podejścia do mobilności, umożliwiające zachowanie i bardziej racjonalne, wydajne oraz zrównoważone użytkowanie zasobów naturalnych, prowadzące do zmniejszenia ilości odpadów i emisji oraz zmniejszenia wpływu działalności gospodarczej na środowisko naturalne. W tym kontekście sektorami o strategicznym znaczeniu są energia transport, w szczególności aspekty rozwoju miejskiego i regionalnego;
- b) lepsze rozumienie ekosystemów oraz mechanizmów i oddziaływania zmian globalnych (np. zmian klimatycznych), wraz z wpływem tych mechanizmów na zasoby lądowe i morskie; jednocześnie rozwijanie odpowiednich umiejętności prognozowania.

Jeśli chodzi o technologie, jak podkreślono w Zielonej Księdze Komisji „Ku europejskiej strategii bezpieczeństwa dostaw energii” oraz w Białej Księdze Komisji „Europejska polityka transportowa na 2010 r.: czas na decyzje”, obszarami priorytetowymi są energia i transport, które są odpowiedzialne za ponad 80 % całkowitej emisji gazów cieplarnianych i ponad 90 % emisji CO₂.

Na mocy Protokołu z Kioto z 1997 r. do Konwencji ramowej Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z 1992 r. Unia Europejska ma zmniejszyć emisję gazów cieplarnianych o 8 % w stosunku do poziomu z 1990 r. w okresie 2008–2012. Osiągnięcie tego celu będzie wymagać rozwijania innowacyjnych rozwiązań w dziedzinie energii i transportu. Inne ważne zobowiązania są zawarte w międzynarodowych instrumentach, takich jak Konwencja Narodów Zjednoczonych z 1992 r. w sprawie różnorodności biologicznej, Konwencja Narodów Zjednoczonych z 1994 r. w sprawie zwalczania pustynnienia w krajach poważnie dotkniętych suszami i/lub pustynnieniem, w szczególności w Afryce, oraz Protokół montreali z 1987 r. w sprawie substancji niszczących warstwę ozonową, a także w strategii Unii na rzecz stałego rozwoju, łącznie z szóstym środowiskowym programem działań.

Osiągnięcie wyżej opisanego celu w krótkim okresie wymaga dużego wysiłku we wprowadzaniu technologii obecnie dopiero rozwijanych. Ważne jest, by zostały podjęte wspólnotowe działania na celu zapewnienia koordynacji udziału Europy w wysiłkach światowych.

Wychodząc poza ten cel, zapewnienie długookresowego stałego rozwoju w nadchodzących dekadach wymaga zapewnienia dostępności, na warunkach gospodarczych, najwłaściwszych źródeł i nośników energii. Konieczne stają się trwałe i długookresowe wysiłki badawcze.

Średnio- i długookresowe wysiłki badawcze są także niezbędne dla rozwijania zrównoważonych systemów transportu europejskiego oraz dla poczynienia postępu w kontekście globalnych zmian i ochrony bioróżnorodności i zachowania ekosystemów, co przyczyni się także do zrównoważonego użytkowania zasobów lądowych i morskich. W kontekście globalnych zmian szczególnie istotne są strategie zintegrowanego, zrównoważonego użytkowania ekosystemów rolnych i leśnych, przyczyniające się do zachowania tych ekosystemów oraz do uzyskania zrównoważonego rozwoju w Europie.

Przewidziane działania

Działania Wspólnoty z zakresu badań naukowych będą koncentrować się na następujących obszarach:

I. Zrównoważone systemy energetyczne ⁽¹⁾

- a) w krótkim i długim okresie, szczególnie w środowisku miejskim:
 - i) czysta energia, w szczególności odnawialne źródła energii oraz ich włączanie w system energetyczny, wraz z akumulacją, dystrybucją i użytkowaniem;
 - ii) oszczędność energii i wydajność energetyczna, wraz z użytkowaniem surowców odnawialnych;
 - iii) alternatywne paliwa silnikowe;

⁽¹⁾ Inne zagadnienia związane z energią są zawarte w sekcji 1.2.1 („Wsparcie polityk i wyprzedzanie potrzeb naukowych i technologicznych”) oraz w pozycji III.

- b) w średnim i długim okresie:
 - i) ogniwa paliwowe wraz z ich zastosowaniem;
 - ii) nowe technologie nośników energii, transportu i składowania na skalę europejską, w szczególności technologie wodorowe;
 - iii) nowe i zaawansowane pojęcia w technologiach energii odnawialnej, wymagające badań długookresowych;
 - iv) usuwanie CO₂ związane z czystszyimi instalacjami wydobycia paliw kopalnych.

II. *Zrównoważony transport powierzchniowy* ⁽¹⁾

- a) Rozwijanie przyjaznych dla środowiska, bezpiecznych i konkurencyjnych systemów i środków transportu osób i towarów oraz czysty transport miejski z racjonalnym użytkowaniem samochodu w mieście:
 - i) nowe technologie i pojęcia w transporcie powierzchniowym, wraz z nowatorskimi systemami napędowymi i wykorzystaniem ogniw paliwowych do celów transportowych;
 - ii) zaawansowane techniki projektowania i produkcji prowadzące do podniesienia jakości, bezpieczeństwa, recyklingu, wygody i efektywności pod względem kosztów;
- b) podniesienie efektywności i konkurencyjności transportu kolejowego i morskiego, ze zwróceniem uwagi na współdziałanie rodzajów transportu oraz zapewnieniem inteligentnego i bezpiecznego transportu osób i towarów:
 - i) ponowne zrównoważenie i integracja różnych trybów, w szczególności w kontekście miejskim i regionalnym, wraz z nowym zarządzaniem ruchem i systemami logistyki transportowej, zwiększające efektywność transportu kolejowego i morskiego (np. poprzez promocję intermodalności i współdziałania);
 - ii) podnoszenie poziomu bezpieczeństwa, unikanie zatorów drogowych (w szczególności w obszarach miejskich), poprzez integrację innowacyjnej elektroniki i oprogramowania oraz użycie zaawansowanych systemów nawigacji satelitarnej i telematycznej.

III. *Zmiany globalne i ekosystemy*

Działalność wspólnotowa będzie koncentrować się na następujących priorytetowych zagadnieniach:

- a) wpływ na klimat i mechanizmy emisji gazów cieplarnianych, zanieczyszczeń atmosferycznych ze wszystkich źródeł, wraz z wynikającymi z dostaw energii, oraz transportu i rolnictwa na klimat, ubytek ozonu i pochłaniacze węgla (oceany, lasy i gleba), w szczególności w celu poprawy przewidywania i oceniania opcji łagodzenia;
- b) obieg wody, wraz z jego aspektami glebowymi;
- c) rozumienie bioróżnorodności morskiej i lądowej, funkcje ekosystemu morskiego, ochrona zasobów genetycznych, zrównoważone zarządzanie ekosystemami lądowymi i morskimi oraz wzajemne oddziaływanie człowieka i tych ekosystemów;
- d) mechanizmy pustynnienia i klęsk żywiołowych;
- e) strategie zrównoważonego zarządzania gruntami, wraz z zintegrowanym zagospodarowaniem stref przybrzeżnych (ZZSP), zintegrowanymi pojęciami wielofunkcyjnego użytkowania zasobów rolniczych i leśnych oraz zintegrowanymi łańcuchami leśnymi/drzewnymi;
- f) prognozowanie i modelowanie operacyjne, wraz z systemami obserwacji zmian klimatycznych.

Badania prowadzone w ramach tego priorytetu będą uzupełnione przez rozwijanie zaawansowanych metod oceny ryzyka i metod oceny stanu środowiska naturalnego, wraz z przednormatywnymi badaniami nad pomiarami i testowaniem.

⁽¹⁾ Inne zagadnienia związane z polityką transportową (takie jak bezpieczeństwo transportu, narzędzia i wskaźniki dla określania prawidłowego działania i prognozowania systemów transportowych) są zawarte w sekcji 1.2.1 („Wsparcie polityk i wyprzedzanie potrzeb naukowych i technologicznych”).

1.1.7. Obywatele i sprawowanie władzy w społeczeństwie opartym na wiedzy**Cel**

Działania prowadzone w tym obszarze mają na celu mobilizację, w całym ich bogactwie i różnorodności, europejskich zdolności badawczych w naukach ekonomicznych, politycznych i społecznych niezbędnych do zrozumienia i stawienia czoła zagadnieniom związanym z wyłanianiem się społeczeństwa opartego na wiedzy i nowych form relacji między jego członkami, z jednej strony, a instytucjami, z drugiej strony.

Uzasadnienie wysiłków oraz europejskiej wartości dodanej

Podczas posiedzenia Rady Europejskiej w Lizbonie w marcu 2000 r. Unia Europejska wyznaczyła sobie ambitny cel stania się „najbardziej konkurencyjną i dynamiczną gospodarką opartą na wiedzy na skalę światową, zdolną do stałego rozwoju tworzącego coraz więcej coraz lepszych miejsc pracy oraz zwiększającego spójność społeczną”.

W tej perspektywie Rada Europejska w Lizbonie podkreśliła, że „zasoby ludzkie są główną siłą Europy”, podkreślając, że europejskie systemy edukacji i kształcenia powinny „odpowiadać zarówno potrzebom społeczeństwa opartego na wiedzy, jak i potrzebie podniesienia poziomu zatrudnienia i poprawy jakości”.

Przejście Europy do gospodarki i społeczeństw opartych na wiedzy, jej zrównoważony rozwój w interesie jakości życia wszystkich obywateli będą łatwiejsze, jeśli będą przebiegać w sposób dobrze rozumiany i zarządzany. Wymaga to istotnego wysiłku badawczego dotyczącego zintegrowanego i zrównoważonego postępu gospodarczego i społecznego opartego na podstawowych wartościach sprawiedliwości i solidarności oraz różnorodności kulturowej charakteryzujących europejski model społeczeństwa, a także badań dotyczących przedsiębiorczości i ustanawiania, wzrostu i rozwoju małych przedsiębiorstw.

Pod tym względem badania w naukach ekonomicznych, politycznych, społecznych i humanistycznych powinny w szczególności wspomóc ujarzmienie i wykorzystanie lawinowo wzrastającej ilości informacji oraz wiedzy, a także rozumienie procesów zachodzących w tym obszarze.

W Europie zagadnienie to pojawia się w związku z przyszłym rozszerzeniem, funkcjonowaniem demokracji i przyszłych form rządzenia. Przede wszystkim chodzi o relacje między obywatelami i instytucjami w złożonym środowisku decyzyjnym, które charakteryzuje się współistnieniem krajowych, regionalnych i europejskich poziomów podejmowania decyzji oraz wzrastającą rolą społeczeństwa obywatelskiego i jego przedstawicieli w debacie politycznej.

Takie zagadnienia mają jasny i samoistny wymiar europejski. Poprzez badanie ich z perspektywy światowej można wiele osiągnąć, uwzględniając wymiar historyczny oraz dziedzictwo kulturowe.

W badaniach prowadzonych na poziomie krajowym dopiero zaczyna się uwzględniać ten europejski wymiar, który nie otrzymuje tyle uwagi, na ile zasługuje.

Wydaje się wielce właściwe, by zmierzyć się z tymi zagadnieniami na skalę europejską. Ponadto działania podejmowane na poziomie Unii umożliwią niezbędny poziom spójności metodologicznej i uzyskanie gwarancji, że korzyści wynikające z bogactwa podejść funkcjonujących w Europie i z europejskiej różnorodności zostaną w pełni wykorzystane.

Przewidywane działania

Działania Wspólnoty będą koncentrować się na następujących zagadnieniach:

społeczeństwo oparte na wiedzy i spójność społeczna:

- a) badania będą odnosić się do celów ustanowionych przez Radę Europejską w Lizbonie i następne Rady, a w szczególności systematycznej analizy najlepszych metod poprawy wytwarzania, przekazywania i użytkowania wiedzy w Europie;

b) opcje rozwoju społeczeństwa opartego na wiedzy służące celom Unii podkreślonymi przez Radę Europejską w Lizbonie, Nicei i Sztokholmie, w szczególności w podnoszeniu jakości życia, polityce społecznej, zatrudnieniu i rynku pracy, kształceniu ustawicznym oraz wzmocnieniu spójności społecznej i zrównoważonego rozwoju z wnikliwym rozpatrywaniem różnych modeli społecznych w Europie, uwzględniając aspekty starzenia się ludności;

c) rozmaitość dynamik przejścia i dróg prowadzących do społeczeństwa opartego na wiedzy na poziomie lokalnym, krajowym i regionalnym;

obywatelstwo, demokracja i nowe formy rządzenia, w szczególności w kontekście zwiększonej integracji i globalizacji, także z perspektywy historii i dziedzictwa kulturowego:

— skutki integracji europejskiej i rozszerzenia Unii dla demokracji, pojęcie legalności, funkcjonowanie instytucji Unii poprzez lepsze rozumienie politycznych i społecznych instytucji w Europie oraz ich historyczna ewolucja,

— badania nad przededefiniowaniem obszarów kompetencji i odpowiedzialności oraz nad wzajemnymi ich relacjami, nowe formy rządzenia,

— zagadnienia związane z rozwiązywaniem konfliktów oraz przywracaniem pokoju i sprawiedliwości, wraz z zabezpieczaniem praw podstawowych,

— pojawianie się nowych form obywatelstwa i tożsamości kulturowej, formy i wpływ integracji i różnorodności kulturowej w Europie; dialog społeczny i kulturowy dotyczący Europy oraz reszty świata.

Na poziomie operacyjnym, działalność wspólnotowa będzie skoncentrowana na wsparciu:

a) ponadnarodowych badań i studiów porównawczych, skoordynowanego rozwoju statystyki oraz wskaźników jakościowych i ilościowych;

b) badań interdyscyplinarnych wspierających polityki publiczne;

c) ustanawiania i wykorzystania na skalę europejską infrastruktur badawczych oraz baz danych i wiedzy.

1.2. Szczegółowe działania obejmujące szerszy obszar badań naukowych

1.2.1. Wsparcie polityk i wyprzedzanie potrzeb naukowych i technologicznych

Działania te zapewnią efektywne i elastyczne prowadzenie badań naukowych istotnych dla osiągnięcia podstawowych celów Wspólnoty, poprzez wspieranie formułowania i wdrażania polityk Wspólnoty i badanie nowych i rodzących się naukowych problemów i możliwości, w przypadku gdy nie można tego dokonać w ramach priorytetów tematycznych.

Wspólną cechą tych działań jest to, że będą one prowadzone w perspektywie wieloletniej, co umożliwia wzięcie pod uwagę interesów głównych uczestników (gdzie właściwe: twórcy polityki, grupy przemysłowe, społeczności naukowe w obszarach wiodących itd.). Z zasady, będą one wdrażane w powiązaniu z mechanizmem planowania rocznego, poprzez które będą ustalane konkretne priorytety, odpowiadające określonym potrzebom i celom opisanym powyżej.

A. Badania skierowane na politykę

Badania naukowe prowadzone w ramach tej pozycji mają odpowiedzieć na naukowe i technologiczne potrzeby polityk Wspólnoty, wspierając ich formułowanie i wdrażanie, mając na uwadze ponadto interesy przyszłych członków Wspólnoty i państw stowarzyszonych. Mogą one obejmować badania przednormatywne, pomiary i testowanie, w miarę potrzeb polityk Wspólnoty.

Aby działania te uzupełniały priorytety tematyczne i były skoordynowane z ogólnym kontekstem niniejszego programu, wymagają elastycznego ich określania opartego na polityce, szczególnych przedsięwzięć i metod interwencji.

Odpowiednio, będą one obejmować tematy powiązane z priorytetami tematycznymi, które nie prowadzą do podejścia naukowego w identyfikacji odpowiednich pojedynczych zagadnień. Będzie zapewniony właściwy podział zadań i synergia pomiędzy tymi działaniami i bezpośrednimi działaniami Wspólnego Centrum Badawczego, skierowanymi na zaspokojenie potrzeb polityk Wspólnoty.

Obszary, które otrzymają wsparcie, są następujące:

- a) wspólna polityka rolna (WPR) i wspólna polityka rybołówstwa;
- b) stały rozwój, w szczególności cele polityk Wspólnoty odnoszące się do środowiska naturalnego (łącznie z wymienionymi w szóstym programie działań środowiskowych), transport i energia;
- c) inne polityki wspólnoty, mianowicie zdrowie człowieka (w szczególności zdrowie publiczne), rozwój regionalny, wymiana handlowa, pomoc w rozwoju, rynek wewnętrzny i konkurencyjność, polityka społeczna i zatrudnienie, edukacja i kształcenie, kultura, równość płci, ochrona konsumentów, tworzenie przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, stosunki zewnętrzne, wraz z politykami wsparcia rozszerzenia oraz z niezbędnymi metodami i narzędziami statystycznymi;
- d) cele polityki Wspólnoty wynikające z kierunków wytyczonych przez Radę Europejską w odniesieniu do, na przykład, polityki gospodarczej, społeczeństwa informacyjnego oraz *e-Europę* i przedsiębiorczości.

W tych obszarach priorytety badawcze odpowiadające uprzednio określonym potrzebom polityki, uzupełniane w toku wdrażania niniejszego programu, są następujące:

1. *Zrównoważone zarządzanie europejskimi zasobami naturalnymi*

Badania naukowe w ramach tej pozycji będą w szczególności koncentrować się na:

- a) unowocześnianiu i trwałości rolnictwa i leśnictwa, łącznie z ich wielofunkcyjną rolą w celu zrównoważonego rozwoju i promowania obszarów wiejskich;
- b) narzędziach i metodach oceny zarządzania stałym rozwojem rolnictwa i leśnictwa;
- c) unowocześnianiu i trwałości rybołówstwa, łącznie z systemami upraw wodnych;
- d) nowych i bardziej przyjaznych środowisku metodach produkcji przyczyniających się do zdrowia zwierząt;
- e) ocenie jakości środowiska (gleby, woda, powietrze, hałas, łącznie z wpływem substancji chemicznych);
- f) ocenie technologii środowiskowych w celu wsparcia decyzji politycznych, w szczególności w zakresie technologii efektywnych i niskokosztowych w kontekście wdrażania ustaw środowiskowych.

2. *Zapewnienie mieszkańcom Europy zdrowia, bezpieczeństwa i możliwości wyboru*

Badania naukowe prowadzone w ramach tej pozycji będą koncentrować się na:

- a) czynnikach wpływających na zdrowie, dostarczaniu usług ochrony zdrowia i systemu emerytalnego wysokiej jakości (w szczególności w kontekście starzenia się i zmian demograficznych);
- b) zagadnieniach zdrowia publicznego, wraz z epidemiologią, prowadzących do zapobiegania chorobom i reagowania na pojawiające się choroby rzadkie i zakaźne, alergię, procedurach zapewnienia bezpiecznej krwi oraz transplantacji organów, metodach testowania innych niż testowanie na zwierzętach;
- c) wpływie czynników środowiskowych na zdrowie człowieka (wraz z metodami oceny ryzyka oraz łagodzeniem ryzyka klęsk żywiołowych);
- d) zagadnieniach jakości życia osób upośledzonych i niepełnosprawnych (wraz z urządzeniami równego dostępu);
- e) rozumieniu migracji i przepływu uchodźców;

- f) rozumieniu trendów w przestępczości w kontekście bezpieczeństwa publicznego;
 - g) zagadnieniach związanych z ochroną ludności (łącznie z bezpieczeństwem biologicznym i ochroną przed ryzykiem ataków terrorystycznych) oraz zarządzaniem kryzysami.
3. *Wspieranie potencjału gospodarczego i spójności w większej i bardziej zintegrowanej Unii Europejskiej*
- Badania prowadzone w ramach niniejszej pozycji będą koncentrować się w szczególności na:
- a) wspieraniu polityk w zakresie integracji europejskiej, stałego rozwoju, konkurencyjności i handlu (wraz z ulepszonymi metodami oceny rozwoju gospodarczego i spójności);
 - b) rozwijaniu narzędzi, wskaźników i parametrów operacyjnych oceny funkcjonowania zrównoważonych systemów transportowych i energetycznych (pod względem gospodarczym, środowiskowym i społecznym);
 - c) systemach analizy bezpieczeństwa i zgodności z normami w transporcie oraz badaniach ryzyka wypadków i bezpieczeństwa w systemach ruchu;
 - d) prognozowaniu i rozwijaniu innowacyjnych polityk na rzecz trwałości w średnim i długim okresie;
 - e) zagadnieniach związanych ze społeczeństwem informacyjnym (takich jak zarządzanie i ochrona zasobów cyfrowych i dostęp do społeczeństwa informacyjnego);
 - f) ochronie dziedzictwa kulturowego i związanymi z tym strategiami ochrony;
 - g) ulepszonej jakości, dostępności i upowszechnianiu europejskiej statystyki.

B. *Badania nowych i powstających problemów i możliwości naukowych i technologicznych*

Badania naukowe prowadzone w ramach tej pozycji zmierzają do elastycznego i szybkiego reagowania na większe, nieprzewidywalne zjawiska, rodzące się naukowe i technologiczne problemy i możliwości, a także na potrzeby wyłaniające się na obrzeżach wiedzy, przede wszystkim w obszarach interdyscyplinarnych i wielotematycznych.

W tym kontekście będą prowadzone następujące działania:

- a) badania w rodzących się dziedzinach wiedzy i w przyszłych technologiach, wykraczające poza priorytety tematyczne lub przebiegające w poprzek nich, szczególnie w obszarach transdyscyplinarnych, o wysokiej innowacyjności i wysokim ryzyku technicznym. Będą one otwarte na nowe próby naukowe na obrzeżach wiedzy i technologicznego know-how o znaczącym potencjale większego wpływu na przemysł i społeczeństwo lub rozwijania europejskich zdolności badawczych w dłuższej perspektywie;
- b) badania zmierzające do szybkiej oceny nowych odkryć i nowo zaobserwowanych zjawisk, które mogą oznaczać wyłaniające się ryzyko lub problemy dla społeczeństwa Europy, oraz udzielania właściwych odpowiedzi na te zjawiska i odkrycia.

Przy określaniu potencjalnych tematów badawczych w tej pozycji szczególną uwagę będzie się przykładać do opinii społeczności badawczej i obszarów, w których działania na skalę europejską umożliwią zajęcie strategicznej pozycji na obrzeżach wiedzy i na nowych rynkach, oraz do uprzedzania problemów, przed którymi stanie społeczeństwo europejskie.

1.2.2. ***Horyzontalne badania naukowe z udziałem małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP)***

Prowadzone w celu wsparcia europejskiej polityki konkurencyjności, przedsiębiorczości i innowacji, te szczególne działania zmierzać będą do wspierania rozwoju zdolności technologicznych europejskich MŚP w tradycyjnych i nowych obszarach oraz do rozwijania ich zdolności prowadzenia działalności na skalę europejską i międzynarodową.

Informacja i doradztwo co do możliwości zaangażowania MŚP będą dostępne w punktach kontaktowych utworzonych przez Komisję oraz za pośrednictwem systemu krajowych punktów kontaktowych.

Poza szczególnymi działaniami naukowymi skierowanymi na MŚP będzie się zachęcać MŚP do uczestniczenia we wszystkich obszarach niniejszego programu, szczególnie w działaniach prowadzonych w priorytetach tematycznych.

Działania mogą być prowadzone na całym obszarze nauki i techniki objętym wspólnotową polityką badań naukowych i mogą przybrać formę:

a) projektów CRAFT

Działania naukowe prowadzone przez ośrodki badawcze na rzecz kilku MŚP w obszarach wspólnego zainteresowania. Mogą być one także prowadzone przez innowacyjne MŚP we współpracy z ośrodkami badawczymi i uniwersytetami;

b) projektów sektorowych

Działania naukowe prowadzone przez ośrodki badawcze na rzecz stowarzyszeń przemysłowych lub innych zespołów przemysłowych w całych sektorach przemysłowych, w których MŚP stanowią grupę dominującą na skalę europejską, wraz z upowszechnianiem wyników.

1.2.3. *Szczególne środki wspierania współpracy międzynarodowej*

Zostaną podjęte szczególne środki zmierzające do zachęcania do międzynarodowej współpracy naukowej. Będą one podjęte w ramach wspierania stosunków zewnętrznych, łącznie z polityką Wspólnoty na rzecz rozwoju. Ponadto będzie możliwy udział krajów trzecich w priorytetach tematycznych. Działania te będą dotyczyć następujących grup państw trzecich:

- a) państwa rozwijające się;
- b) państwa basenu Morza Śródziemnego, łącznie z zachodnimi Bałkanami;
- c) Rosja i państwa Wspólnoty Niepodległych Państw (WNP) wraz z, w szczególności, działaniami podejmowanymi w ramach Międzynarodowego Stowarzyszenia Promocji Współpracy z Naukowcami z WNP (INTAS).

Priorytety badawcze w tej kategorii określane są zgodnie z interesami i celami partnerstwa między Wspólnotą a tymi grupami państw, a także z ich szczególnymi potrzebami gospodarczymi i społecznymi.

W celu ułatwienia zaangażowania tych państw zostanie utworzony punkt kontaktowy w Komisji udzielający informacji o działaniach prowadzonych w ramach współpracy międzynarodowej.

Działania te będą uzupełniać międzynarodową współpracę naukową prowadzoną w ramach priorytetów tematycznych.

1.3. **Działania Wspólnego Centrum Badawczego (JRC) nienależące do obszaru badań nuklearnych**

Zgodnie ze swoją misją zapewniania naukowego i technicznego wsparcia polityk wspólnotowych, JRC dostarczy niezależnego, skierowanego na konsumenta wsparcia formułowania i wdrażania polityk Wspólnoty, wraz z monitorowaniem ich wdrażania, w ramach swoich uprawnień.

JRC będzie prowadzić działania w ścisłej współpracy z kręgami naukowymi, organizacjami badawczymi, uniwersytetami i przedsiębiorstwami w Europie. Jest także uprawnione do uczestniczenia w działalności badawczej niniejszego programu na takich samych zasadach, jak jednostki z Państw Członkowskich. Zostanie zwrócona szczególna uwaga na współpracę z krajami kandydującymi.

Wspólnym mianownikiem działań JRC będzie bezpieczeństwo obywateli w jego różnych aspektach, np. zdrowie, środowisko naturalne i zwalczanie nadużyć finansowych.

W ramach tej pozycji, JRC będzie prowadzić następujące działania:

1. Działania prowadzone zgodnie z misją JRC. Będą one ukierunkowane na potrzeby konsumenta. W tym kontekście, konieczny jest margines elastyczności dla nieoczekiwanych potrzeb badawczych.

Działania będą koncentrować się na dwóch zasadniczych obszarach związanych z dwoma priorytetami tematycznymi:

a) żywność, produkty chemiczne i zdrowie, ze szczególnym naciskiem na:

bezpieczeństwo i jakość żywności, w szczególności walka z BSE; organizmy genetycznie zmodyfikowane; produkty chemiczne, wraz z procedurami testowania alternatywnymi wobec testów na zwierzętach; zastosowania biomedyczne (a konkretniej ustanawianie odniesień w tej dziedzinie);

b) środowisko naturalne i równowaga, ze szczególnym naciskiem na:

zmiany klimatu (obieg węgla, modelowanie, oddziaływanie) i technologie zrównoważonego rozwoju (odnawialne źródła energii, narzędzia integracji polityk); poprawę jakości powietrza, ochrona europejskiego środowiska naturalnego; rozwijanie referencyjnych pomiarów i sieci; techniczne wsparcie celów GMES.

2. Działania horyzontalne w dziedzinach, w których JRC ma szczególne uprawnienia:

a) prognozowanie technologiczne: prognozowanie technologiczne i gospodarcze w oparciu o prace sieci europejskich;

b) materiały i pomiary referencyjne: Wspólnotowe Biuro Referencyjne (BCR) oraz certyfikowane materiały referencyjne; zatwierdzanie i kwalifikacja metod pomiarów fizycznych;

c) bezpieczeństwo obywateli i działania przeciwko nadużyciom finansowym: wykrywanie min przeciwpiechotnych; zapobieganie zagrożeniom naturalnym i technologicznym; wspieranie bezpieczeństwa w sieci; techniki kontroli nadużyć finansowych.

II. STRUKTURYZACJA EUROPEJSKIEJ PRZESTRZENI BADAWCZEJ

2.1. Badania i innowacje

Cel

Działania te zmierzają do stymulowania innowacyjności technologicznej, wykorzystania wyników badań naukowych, transferu wiedzy i technologii oraz ustanawiania przedsięwzięć technologicznych we Wspólnocie i wszystkich jej regionach, nie tylko w obszarach mniej rozwiniętych. Innowacyjność jest także jednym z ważniejszych elementów niniejszego programu.

Uzasadnienie wysiłków i europejskiej wartości dodanej

Europa ma porównywalnie mniejszą zdolność przekładania wyników badań oraz przełomów naukowych i technologicznych na sukcesy przemysłowe, gospodarcze i handlowe. Jest to jedna z jej największych słabości. Działania zmierzające do stymulacji innowacyjności na poziomie europejskim mogą pomóc w podniesieniu łącznego poziomu europejskich dokonań i zdolności w tej dziedzinie, przez pomoc biznesowi i autorom innowacji w ich staraniach działania na skalę europejską i międzynarodową oraz przez umożliwienie uczestnikom we wszystkich regionach Unii skorzystania z doświadczenia i wiedzy nabytej w innych regionach poprzez inicjatywy podejmowane na tym poziomie.

Przewidywane działania

Działania prowadzone w ramach tej pozycji będą uzupełniać działania dotyczące innowacyjności zawarte w pozycji I.

Działania te będą ogólnie wspierać innowacyjność i uzupełniać działania podejmowane na szczeblu narodowym i regionalnym. Ich celem będzie także zwiększenie spójności wysiłków w tym obszarze. Przybiorą one postać wsparcia dla:

a) budowania europejskiej sieci innowacyjności wśród uczestników i użytkowników oraz prowadzenia analiz i badań w celu wspierania wymiany doświadczeń i dobrej praktyki oraz lepszego angażowania użytkowników w procesy innowacyjne;

b) działań zachęcających do współpracy transregionalnej dotyczącej innowacyjności oraz wsparcia ustanawiania przedsięwzięć technologicznych, a także przygotowania strategii regionalnych i transregionalnych w tym obszarze, z udziałem krajów kandydujących;

- c) działań polegających na eksperymentowaniu z nowymi narzędziami i metodami dotyczącymi innowacji technologicznych skierowanych w punkty krytyczne procesów innowacyjnych;
- d) ustanawiania lub konsolidacji usług informacyjnych, w szczególności usług elektronicznych, takich jak CORDIS, oraz usług pomocowych odnoszących się do innowacyjności (dysponowanie technologią, ochrona własności intelektualnej, dostęp do kapitału ryzyka); wraz z działaniami centrów przekazu innowacji;
- e) działań z zakresu wywiadu gospodarczego i technologicznego (analiza rozwoju technicznego, zastosowanie, przetwarzanie i upowszechnianie informacji mogących pomóc w podejmowaniu decyzji naukowcom, przedsiębiorcom, w szczególności MŚP, oraz inwestorom);
- f) analizy i oceny działań innowacyjnych prowadzonych w ramach wspólnotowych projektów badawczych i wykorzystania lekcji wynikających z polityk innowacyjności.

Niektóre z tych działań będą realizowane w powiązaniu z działaniami prowadzonymi przez Europejski Bank Inwestycyjny (EBI) (w szczególności ze środków Europejskiego Funduszu Inwestycyjnego (EFI)) w ramach „Inicjatywy Innowacje 2000” oraz przy wykorzystaniu środków Funduszy Strukturalnych.

2.2. Zasoby ludzkie i mobilność

Cel

W ramach tej pozycji będą podejmowane działania zmierzające do wspierania rozwoju zasobów ludzkich klasy światowej we wszystkich regionach Wspólnoty poprzez wspieranie mobilności ponadnarodowej dla celów kształcenia, rozwoju specjalistycznej wiedzy lub przepływu wiedzy między różnymi sektorami, wspieranie rozwoju doskonałości i uczynienie z Europy miejsca bardziej atrakcyjnego dla najlepszych naukowców z państw trzecich. Będzie temu towarzyszyło dążenie do wykorzystania potencjału oferowanego przez wszystkie części populacji, w szczególności przez kobiety i młodych naukowców, poprzez podjęcie odpowiednich działań wraz tymi zmierzającymi do uzyskania synergii w szkolnictwie wyższym w Europie.

Uzasadnienie wysiłków i europejskiej wartości dodanej

Promowanie ponadnarodowej mobilności jest prostym, szczególnie efektywnym i silnym środkiem wzmacniania europejskiej doskonałości jako całości, a także jej przekazywania różnym regionom Unii. Stwarza ponadto możliwości znaczącego podnoszenia jakości kształcenia naukowców, promuje krążenie i wykorzystanie wiedzy, pomaga w ustanawianiu centrów doskonałości o randze światowej. Największe znaczenie będą mieć działania na skalę Unii w tym obszarze (tak jak w zasobach ludzkich), prowadzące do osiągnięcia masy krytycznej.

Szczególną uwagę będzie przykładać się do udziału kobiet we wszystkich działaniach i do odpowiednich środków promujących równowagę między mężczyznami i kobietami w badaniach naukowych; także do osobistych okoliczności dotyczących mobilności, szczególnie związanych z rodziną, rozwojem kariery i językiem; rozwoju aktywności naukowej w mniej uprzywilejowanych regionach Europy i państwach stowarzyszonych oraz do potrzeby poprawy i zwiększenia efektywności współpracy między dyscyplinami badawczymi, ośrodkami akademickimi i przemysłem, wraz z MŚP.

W połączeniu z właściwymi działaniami krajowymi i wspólnotowymi szczególną uwagę zwróci się na udzielanie praktycznej pomocy zagranicznym naukowcom w rozwiązywaniu problemów związanych z mobilnością (prawnych, administracyjnych, rodzinnych i kulturowych).

Przewidywane działania

Działania te, prowadzone na całym obszarze nauki i techniki, będą polegać w szczególności na:

- a) wspieraniu uniwersytetów, ośrodków badawczych, biznesu, w szczególności MŚP i sieci, w przyjmowaniu naukowców z państw europejskich i państw trzecich, wraz z kształceniem naukowców przed doktoratem. Działania te mogą obejmować ustanawianie długoterminowych sieci kształcenia i zachęcanie do mobilności między różnymi sektorami;

- b) wsparciu dla indywidualnych naukowców europejskich przy przemieszczaniu się do innego państwa europejskiego lub do państwa trzeciego, a także dla najwyższej klasy naukowców z państw trzecich pragnących przybyć do Europy. Takie wsparcie umożliwi odpowiednio długi okres kształcenia i dotyczyć będzie w szczególności naukowców z co najmniej czteroletnim doświadczeniem badawczym, a także będzie odpowiadać na potrzeby kształcenia w zarządzaniu badaniami;
- c) udziale finansowym w programach krajowych i regionalnych wspierających mobilność naukowców, otwartych dla naukowców z innych państw europejskich;
- d) wsparciu tworzenia i rozwoju europejskich zespołów badawczych, mających możliwość osiągnięcia wysokiego poziomu doskonałości, a w szczególności w wiodących lub interdyscyplinarnych badaniach naukowych, w przypadku gdy takie wsparcie uzupełni krajowe środki;
- e) nagród naukowych za doskonałość osiągniętą przez naukowca, który otrzymał wsparcie finansowe Unii dla swojej mobilności.

Będą także ustanowione mechanizmy ułatwiające powrót naukowców do ich państw lub regionów pochodzenia oraz ich ponowną integrację zawodową.

Będą także podejmowane wysiłki w celu zapewnienia równej reprezentacji płci w przewidywanych działaniach.

2.3. Infrastruktury badawcze

Cel

Działania prowadzone w ramach tej pozycji mają przyczynić się do powstania grona najlepszych europejskich infrastruktur badawczych i promować ich optymalne wykorzystanie w skali europejskiej.

Uzasadnienie wysiłków i europejskiej wartości dodanej

Rozwój podejścia europejskiego do infrastruktur badawczych, prowadzenie działań w tym obszarze na poziomie Unii może przyczynić się do wzrostu potencjału badawczego w Europie i jego wykorzystania: poprzez umożliwienie szerszego dostępu do infrastruktur w różnych Państwach Członkowskich oraz podnoszenie komplementarności już istniejących struktur, przez promowanie rozwoju i zakładania nowych infrastruktur zapewniających usługi na poziomie europejskim i najlepszy wybór konstrukcji w warunkach europejskich oraz w warunkach regionalnego i transregionalnego rozwoju technicznego.

Działania te będą prowadzone na całym obszarze nauki i techniki wyszczególnionym w priorytetach tematycznych.

Przewidywane działania

- a) ponadnarodowy dostęp do infrastruktury badawczej;
- b) wdrażanie działań zintegrowanych, poprzez infrastruktury na skalę europejską lub zespoły infrastruktur, co umożliwi świadczenie usług na skalę europejską oraz, poza dostępem ponadnarodowym, tworzenie i funkcjonowanie sieci współpracy oraz wykonywanie wspólnych projektów badawczych; podnoszenie poziomu funkcjonowania infrastruktur;
- c) europejska infrastruktura komunikacyjna o dużej wydajności i szybkości (najlepiej oparta na konstrukcjach typu GRID), wykorzystująca osiągnięcia projektu Géant oraz usługi publikacji elektronicznej;
- d) prowadzenie wstępnej oceny wykonalności i prac przygotowawczych przy tworzeniu nowych infrastruktur na skalę europejską, uwzględniających potrzeby wszystkich potencjalnych użytkowników i systematycznie wykorzystujących możliwości udziału np. EBI lub funduszy strukturalnych w finansowaniu tych infrastruktur;
- e) optymalizacja infrastruktur europejskich poprzez ograniczone wsparcie ściśle określonej liczby projektów nowych infrastruktur w należycie uzasadnionych przypadkach, gdy takie wsparcie będzie mieć skutek katalizujący w sensie europejskiej wartości dodanej. Takie wsparcie, uwzględniające opinie Państw Członkowskich, może uzupełniać wsparcie finansowe z EBI lub z funduszy strukturalnych.

2.4. Nauka i społeczeństwo

Cel

Działania prowadzone w ramach tej pozycji mają przyczynić się do rozwoju harmonijnych stosunków między nauką i społeczeństwem oraz wzmocnienia innowacji w Europie, a ponadto do upowszechniania wśród naukowców krytycznego myślenia oraz wrażliwości na zagadnienia budzące zainteresowanie społeczne, jako skutek ustanowienia nowych relacji i dialogu między naukowcami, przemysłem, decydentami i obywatelami. Działania te dotyczą nauk związanych z polityką i inicjatyw społecznych, natomiast badania w ramach priorytetów tematycznych, a w szczególności priorytetu tematycznego 7, dotyczą badań w obszarze obywateli i sprawowania władzy w szerszym sensie.

Uzasadnienie wysiłków i europejskiej wartości dodanej

Zagadnienia związane z nauką/społeczeństwem muszą być w większym stopniu podejmowane na skalę europejską ze względu na ich wymiar europejski. Wiąże się to z faktem, że bardzo często mają one wymiar europejski (np. bezpieczeństwo żywności). Ważne jest, że można przy tym skorzystać z często komplementarnych doświadczeń i wiedzy pochodzących z różnych krajów. Trzeba także wziąć pod uwagę różnorodność poglądów na te zagadnienia, odzwierciedlającą europejską różnorodność kulturową.

Przewidywane działania

Działania podejmowane w ramach tej pozycji na całym obszarze nauki i techniki w szczególności będą dotyczyć następujących tematów:

- a) przybliżanie społeczeństwu badań naukowych: społeczeństwo i sprawowanie władzy; doradztwo naukowe; zaangażowanie społeczeństwa w badania; prognozowanie;
- b) odpowiedzialny użytek z postępu naukowo-technicznego, w zgodzie z podstawowymi wartościami etycznymi: ocena, zarządzanie i komunikacja niepewności i ryzyka; specjalistyczna wiedza; analiza i wsparcie najlepszej praktyki w stosowaniu zasady ostrożności w różnych obszarach tworzenia polityki; europejski system referencji; badania nad relacjami etyki do osiągnięć nauki i techniki oraz ich zastosowań w praktyce;
- c) stopniowe wzmocnianie dialogu między społeczeństwem a nauką: nowe formy dialogu z udziałem odpowiednich uczestników życia publicznego, znajomość nauki wśród obywateli, stymulowanie świadomości, wspieranie zainteresowania młodych ludzi karierą naukową, inicjatywy mające na celu promowanie roli i miejsca kobiet w nauce i badaniach na każdym poziomie.

Przybiorą one postać działań wspierających:

- a) ustanawianie sieci i powiązań strukturalnych między instytucjami i działaniami na poziomie krajowym, regionalnym i europejskim, przy użyciu technologii społeczeństwa informacyjnego;
- b) wymianę doświadczeń i dobrej praktyki;
- c) prowadzenie badań szczególnych;
- d) szeroko zakrojone inicjatywy podnoszące świadomość, takie jak nagrody i konkursy;
- e) ustanowienie baz danych i informacji oraz prowadzenie badań na różne tematy, w szczególności badań statystycznych i metodologicznych.

III. WZMOCNIENIE PODSTAW EUROPEJSKIEJ PRZESTRZENI BADAWCZEJ

Cel

Działania podejmowane w ramach tej pozycji mają na celu stopniowe zwiększanie koordynacji i wspieranie spójnego rozwoju polityki i działań w zakresie badań naukowych i stymulowania innowacji w Europie.

Uzasadnienie wysiłków i europejskiej wartości dodanej

Urzeczywistnienie Europejskiej Przestrzeni Badawczej zależy przede wszystkim od wzmocnienia spójności i koordynacji polityki i działań w zakresie badań i innowacji prowadzonych na poziomie krajowym, regionalnym i europejskim. Działania podejmowane przez Wspólnotę mogą wesprzeć wysiłki podejmowane w tym celu, a także położyć fundamenty, w sensie informacji, wiedzy i analizy, niezbędne dla zwińczonego sukcesem ukończenia tego projektu.

Przewidywane działania

A. Działania koordynacyjne, przy użyciu podejścia „z dołu do góry”, będą prowadzone na całym polu nauki i techniki w następujących obszarach:

- a) zdrowie człowieka: zdrowie głównych grup populacji; ważniejsze choroby i zaburzenia (np. rak, cukrzyca i choroby związane z cukrzycą, choroby zwyrodnieniowe układu nerwowego, choroby psychiczne, choroby układu krążenia, żółtaczka, alergie, uszkodzenia wzroku), choroby rzadkie, medycyna alternatywna i niekonwencjonalna, główne choroby związane z biedą w krajach rozwijających się; działania będą prowadzone, na przykład, poprzez koordynację badań naukowych i porównawczych, rozwój europejskich baz danych i sieci interdyscyplinarnych, wymianę w zakresie praktyki klinicznej i koordynację prób klinicznych;
- b) biotechnologia: zastosowania niezdrowotne i nieżywniowe;
- c) środowisko naturalne: środowisko miejskie (wraz ze zrównoważonym rozwojem urbanizacji oraz dziedzictwem kulturowym); środowisko morskie i zarządzanie terenem/gruntem; ryzyko sejsmiczne;
- d) energia: elektrownie nowej generacji (o emisji bliskiej zero), akumulacja, transport i dystrybucja energii.

Działania te przybiorą postać stopniowego zwiększania koordynacji badań naukowych prowadzonych w Europie, na poziomie krajowym i europejskim, ze wsparciem finansowym dla:

- a) wzajemnego otwierania się na siebie programów krajowych i regionalnych;
- b) budowania sieci badań naukowych prowadzonych na poziomie krajowym i regionalnym;
- c) zarządzania i koordynacji współpracy europejskiej w zakresie badań naukowych i technicznych (COST);
- d) działań z zakresu koordynacji naukowej i technologicznej prowadzonych w ramach innych programów współpracy, w szczególności w Europejskiej Fundacji Naukowej;
- e) współpracy i wspólnych inicjatyw wyspecjalizowanych organizacji europejskich, takich jak CERN, EMBL, ESO, ENO oraz ESA ⁽¹⁾.

Działania te będą prowadzone w ogólnym kontekście wysiłków podejmowanych w celu optymalizacji funkcjonowania europejskiej współpracy naukowej i technicznej i zapewnienia komplementarności różnych elementów tej współpracy, takich jak COST czy Eureka.

B. W celu wsparcia spójnego rozwoju polityki badań i innowacji w Europie:

- a) prowadzenie analiz i badań oraz prace dotyczące prognozowania naukowego i technologicznego, statystyki i wskaźników;
- b) ustanawianie i wspieranie działania wyspecjalizowanych grup roboczych oraz forum wymiany myśli i debat politycznych;
- c) wspieranie analizy wzorcowej polityki badań i innowacji na poziomie krajowym, regionalnym i europejskim;
- d) wspieranie tworzenia map doskonałości naukowej i technologicznej w Europie;
- e) wspieranie prac zmierzających do ulepszenia otoczenia prawnego i administracyjnego badań naukowych i innowacji w Europie.

⁽¹⁾ CERN: Europejska Organizacja Badań Jądrowych; EMBL: Europejskie Laboratorium Biologii Molekularnej; ESO: Europejskie Obserwatorium Południowe; ENO: Europejskie Obserwatorium Północne; ESA: Europejska Agencja Kosmiczna.

ZAŁĄCZNIK II

MAKSYMALNE OGÓLNE KWOTY, ODPOWIEDNIE UDZIAŁY I ORIENTACYJNY PODZIAŁ

Maksymalna ogólna kwota finansowa, odpowiednie orientacyjne udziały dla różnych działań określonych w art. 164 Traktatu są następujące:

	(miliony euro)
Pierwsza działalność ⁽¹⁾	13 800
Druga działalność ⁽²⁾	600
Trzecia działalność ⁽³⁾	290
Czwarta działalność ⁽⁴⁾	1 580
Maksymalna ogólna kwota	16 270

⁽¹⁾ Obejmująca działania prowadzone w ramach pozycji „Ukierunkowywanie i integrowanie badań wspólnotowych”, z wyjątkiem współpracy międzynarodowej; infrastruktury badawczej, temat „Nauka i społeczeństwo” realizowany w ramach pozycji „Strukturyzacja Europejskiej Przestrzeni Badawczej” oraz działania prowadzone w ramach pozycji „Wzmocnienie podstaw Europejskiej Przestrzeni Badawczej”.

⁽²⁾ Obejmująca współpracę międzynarodową prowadzoną w ramach pozycji „Ukierunkowywanie i integrowanie badań wspólnotowych”, w priorytetach tematycznych i w ramach pozycji „Szczegółowe działania obejmujące szerszy obszar badań naukowych”.

⁽³⁾ Obejmująca szczególne działania w ramach tematu „Badania i innowacje” prowadzone w ramach pozycji „Strukturyzacja Europejskiej Przestrzeni Badawczej” jako uzupełniające do działań w ramach pozycji „Ukierunkowywanie i integrowanie badań wspólnotowych”.

⁽⁴⁾ Obejmująca działania dotyczące zasobów ludzkich i wsparcia mobilności prowadzone w ramach pozycji „Strukturyzacja Europejskiej Przestrzeni Badawczej”.

Działania te będą prowadzone pod następującymi pozycjami (określono orientacyjny podział finansowy):

			(miliony euro)
1. Ukierunkowywanie i integrowanie badań wspólnotowych			13 345
Priorytety tematyczne ⁽¹⁾		11 285	
Genomika i biotechnologie dla zdrowia człowieka ⁽²⁾	2 255		
= Zaawansowana genomika i jej zastosowanie dla zdrowia człowieka	1 100		
= Zwalczanie głównych chorób	1 155		
Technologie społeczeństwa informacyjnego ⁽³⁾	3 625		
Nanotechnologie i nanonauka, materiały wielofunkcyjne, nowe procesy i urządzenia produkcyjne	1 300		
Aeronautyka i przestrzeń kosmiczna	1 075		
Jakość i bezpieczeństwo żywności	685		
Stały rozwój, zmiany globalne i ekosystemy	2 120		
= Zrównoważone systemy energetyczne	810		
= Zrównoważony transport powierzchniowy	610		
= Zmiany globalne i ekosystemy	700		
Obywatele i sprawowanie władzy w społeczeństwie opartym na wiedzy	225		

⁽¹⁾ Z czego co najmniej 15 % dla MŚP.

⁽²⁾ Łącznie z do 400 mln EUR na badania dotyczące raka.

⁽³⁾ Łącznie z do 100 mln EUR na dalszy rozwój projektów Géant i GRID.

Szczegółowe działania obejmujące szerszy obszar badań naukowych		1 300	
Wsparcie polityk i wyprzedzanie potrzeb naukowych i technologicznych	555		
Horyzontalne badania naukowe z udziałem małych i średnich przedsiębiorstw	430		
Szczegółne środki wspierania współpracy międzynarodowej	315		
Działania Wspólnotowego Centrum Badawczego (JRC) nienależące do obszaru badań nuklearnych		760	
2. Strukturyzacja Europejskiej Przestrzeni Badawczej			2 605
Badania i innowacje	290		
Zasoby ludzkie	1 580		
Infrastruktury badawcze ⁽¹⁾	655		
Nauka i społeczeństwo	80		
3. Wzmocnienie podstaw Europejskiej Przestrzeni Badawczej			320
Wsparcie koordynacji działań	270		
Wsparcie spójnego rozwoju polityk	50		
RAZEM			16 270

⁽¹⁾ Ta kwota w wysokości 315 mln EUR będzie służyć do finansowania szczególnych środków wspierania współpracy międzynarodowej z państwami rozwijającymi się, państwami basenu Morza Śródziemnego wraz z zachodnimi Bałkanami, Rosją i państwami Wspólnoty Niepodległych Państw (WNP). Kolejne 285 mln EUR jest przeznaczone na finansowanie uczestnictwa organizacji z państw trzecich w „Priorytetach tematycznych” i w „Specjalnych działaniach obejmujących szerszy obszar badań”, co oznacza, że całościowa kwota przeznaczona na współpracę międzynarodową wynosi 600 mln EUR. W ramach sekcji 2.2 „Zasoby ludzkie i mobilność” dostępne są dodatkowe środki na finansowanie kształcenia w Europie naukowców pochodzących z państw trzecich.

⁽²⁾ Łącznie z do 200 mln EUR na dalszy rozwój projektów Géant i GRID.

ZAŁĄCZNIK III

INSTRUMENTY I ZASADY WKŁADU FINANSOWEGO WSPÓLNOTY

Wspólnota wniesie wkład finansowy, w ramach programów szczególnych oraz zgodnie z zasadami, do działań badawczych, technologicznych i demonstracji niniejszego programu.

Działania te, obejmujące także środki wspierające innowację, będą realizowane za pomocą instrumentów opisanych poniżej, zwanych „Pośrednimi działaniami BRT”, do których Wspólnota wniesie wkład finansowy. Ponadto Wspólnota podejmie działania w ramach JRC, zwane „działaniami bezpośrednimi”.

1. INSTRUMENTY

Wprowadzenie

Instrument wprowadzający działania w życie musi być proporcjonalny do zakresu i celów zamierzonych badań naukowych. Należy wziąć pod uwagę, tam gdzie to właściwe, opinie społeczności naukowej. Rozmiar działań może wahać się w stosunku do tematu, którego działania dotyczą, zależnie od masy krytycznej wiedzy fachowej niezbędnej do uzyskania europejskiej wartości dodanej i osiągnięcia oczekiwanych rezultatów. W niektórych przypadkach cel ten może zostać osiągnięty poprzez grupowanie działań poświęconych różnym aspektom tego samego zadania.

Wszystkie instrumenty powinny obejmować, tam gdzie to właściwe, uniwersytety i szkoły wyższe podobnego poziomu, organizacje badawcze i przemysł, wraz z MŚP. Mogą pociągać za sobą działania dotyczące upowszechniania, transferu i wykorzystania wiedzy, a także analizy i oceny społeczno-ekonomicznego wpływu technologii oraz czynników, od których zależy ich pomyślne wprowadzenie w życie.

Z zasady wybór działań będzie opierać się na otwartych zaproszeniach do składania wniosków oraz na ocenie niezależnych ekspertów ze środowisk naukowych, z wyjątkiem należyście uzasadnionych przypadków. Wszystkie działania badawcze będą podlegać regularnemu przeglądowi obejmującemu monitoring poziomu doskonałości badawczej. Będzie się zachęcać do udziału MSP oraz inne mniejsze jednostki, wraz złączeniem ich w grupy.

W zakresie badań naukowych w priorytetach tematycznych (pozycja I wg załącznika I):

- nowe instrumenty (projekty zintegrowane i sieci doskonałości) są uznawane za priorytetowe narzędzie osiągania masy krytycznej, uproszczenia zarządzania i europejskiej wartości dodanej wnoszonych przez badania wspólnotowe do osiągnięć krajowych oraz integracji zdolności badawczych. Jednakże rozmiar projektów nie będzie kryterium wyłączenia z finansowania, a MŚP i inne mniejsze jednostki mają także dostęp do nowych instrumentów,
- nowe instrumenty będą używane od początku programu w każdym temacie, a tam gdzie to możliwe, jako środek priorytetowy, przy utrzymaniu projektów badawczo-rozwojowych i działań koordynacyjnych,
- w 2004 r. będzie przeprowadzona przez niezależnych biegłych ocena skuteczności każdego z tych trzech rodzajów instrumentów w realizacji niniejszego programu.

Badania w obszarach określonych w „Szczegółowych działaniach obejmujących szerszy obszar badań naukowych” (pozycja I) przybiorą postać ukierunkowanych projektów badawczo-rozwojowych i specjalnych projektów badawczych dla MŚP. Jednakże sieci doskonałości i projekty zintegrowane mogą być używane w niektórych należyście uzasadnionych przypadkach, gdy określone cele mogą zostać łatwiej osiągnięte przy użyciu właśnie tych środków.

Działania, o których mowa w pozycji II (Strukturyzacja Europejskiej Przestrzeni Badawczej) i w pozycji III (Wzmocnienie podstaw Europejskiej Przestrzeni Badawczej) przybiorą postać ukierunkowanych projektów badawczo-rozwojowych i innowacyjnych, zintegrowanych inicjatyw infrastrukturalnych i działań wspierających zasoby ludzkie i mobilność.

Ponadto w ramach niniejszego programu mogą być prowadzone specjalne działania wspomagające, działania koordynacyjne i uczestnictwo Wspólnoty w programach podejmowanych przez kilka Państw Członkowskich na podstawie art. 169 Traktatu.

1.1. Sieci doskonałości

Celem sieci doskonałości jest wzmocnienie naukowej i technologicznej doskonałości Wspólnoty poprzez integrację, na poziomie europejskim, istniejących lub rodzących się zdolności badawczych na poziomie krajowym i regionalnym. Każda sieć ma także na celu rozwijanie wiedzy w szczególnym obszarze poprzez osiągnięcie krytycznej masy wiedzy fachowej. Będą one sprzyjać współpracy między zdolnościami do doskonałości w uniwersytetach, centrach badawczych, przedsiębiorstwach, wraz z MŚP, oraz organizacjach naukowych i technicznych. Działania w ramach tego instrumentu z zasady będą działaniami długofalowymi, o celach wielodyscyplinarnych, a nie z góry określonych w sensie produkcji, procesów lub usług.

Sieć doskonałości będzie wdrażana poprzez wspólny program działań obejmujący niektóre lub wszystkie zdolności i działania badawcze uczestników w odpowiednim obszarze w celu osiągnięcia masy krytycznej wiedzy fachowej i europejskiej wartości dodanej. Wspólny program działań może mieć na celu tworzenie niezależnego wirtualnego centrum doskonałości, co przyczyni się do rozwoju środków niezbędnych do trwałej integracji zdolności badawczych.

Wspólny program działań będzie obowiązkowo zawierać działania zmierzające do integracji, a także działania odnoszące się do upowszechniania doskonałości i wyników badań poza sieć.

Z zastrzeżeniem warunków określonych w programach szczególnych oraz w zasadach uczestnictwa, sieci doskonałości będą mieć duży zakres niezależności administracyjnej wraz z, gdzie sytuacja tego wymaga, możliwością dostosowywania składu sieci do treści wspólnego programu działań.

1.2. Projekty zintegrowane

Projekty zintegrowane mają na celu zwiększanie konkurencyjności Wspólnoty lub odpowiadanie na główne potrzeby społeczne przez mobilizowanie krytycznej masy badań naukowych i środków rozwoju technicznego oraz kompetencji naukowej. Każdemu projektowi zintegrowanemu będą przypisane jasno określone cele naukowe i technologiczne. Każdy projekt będzie ukierunkowany na uzyskanie konkretnych wyników mających zastosowanie w np. produktach, procesach lub usługach. W ramach osiągnięcia tych celów projekt może zawierać badania długoterminowe lub bardziej „ryzykowne”.

Projekty zintegrowane powinny obejmować spójny zestaw działań, które mogą różnić się rozmiarami i strukturą, zależnie od zadań, jakie mają wypełniać. Każde działanie ma odnosić się do różnych aspektów badań niezbędnych do osiągnięcia generalnych celów i tworzyć wraz z innymi działaniami spójną całość, realizowaną w ścisłej koordynacji.

Działania prowadzone jako część projektów zintegrowanych powinny obejmować badania oraz, gdzie właściwe, działania z zakresu rozwoju technicznego i/lub demonstracji, z zakresu zarządzania wiedzą i użytkowania jej w celu promocji innowacji oraz każdy inny rodzaj działań bezpośrednio związany z celami projektu zintegrowanego.

Z zastrzeżeniem warunków określonych w programach szczególnych oraz zasadach uczestnictwa, projekty zintegrowane będą posiadać wysoki poziom autonomii administracyjnej wraz z, tam gdzie to właściwe, możliwością dostosowywania składu uczestników i zawartości projektu. Będą one prowadzone na podstawie ogólnych planów finansowych, z wykorzystaniem znaczącego wkładu środków publicznych i prywatnych, wraz z finansowaniem lub schematami współpracy z instrumentów takich jak Eureka, Europejski Bank Inwestycyjny i Europejski Fundusz Inwestycyjny.

1.3. Projekty badawczo-rozwojowe i innowacyjne

Projekty badawczo-rozwojowe będą mieć na celu poprawę europejskiej konkurencyjności. Powinny one być ukierunkowane na konkretny cel i przybrać jedną z dwu form lub połączenie obu:

- projekt w zakresie badań i rozwoju techniki mający na celu uzyskanie nowej wiedzy w celu albo znaczącego ulepszenia, albo rozwoju nowych produktów, procesów lub usług lub zaspokojenia innych potrzeb społeczeństwa i polityk Wspólnoty;
- projekt z zakresu demonstracji mający na celu sprawdzenie w praktyce nowych technologii oferujących potencjalną korzyść gospodarczą, które jednak nie mogą być bezpośrednio komercjalizowane.

Projekty innowacyjne mają na celu przetestowanie, legalizację i upowszechnianie nowych innowacyjnych pojęć i metod na poziomie europejskim.

1.4. **Specjalne projekty badawcze dla MŚP**

Specjalne projekty badawcze dla MŚP mogą przybrać jedną z następujących form:

- a) projekty CRAFT prowadzone na rzecz kilku MŚP w obszarach ich wspólnego zainteresowania;
- b) projekty sektorowe prowadzone dla stowarzyszeń przemysłowych lub innych zespołów przemysłowych w całych sektorach przemysłowych, w których MŚP stanowią grupę dominującą.

1.5. **Działania w celu wspierania i rozwoju zasobów ludzkich i mobilności**

Działania w celu wspierania i rozwoju zasobów ludzkich i mobilności będą obejmować kształcenie, rozwój wiedzy fachowej oraz transfer wiedzy. Będą obejmować wsparcie dla działań prowadzonych przez osoby fizyczne, jednostki przyjmujące wraz z sieciami kształcenia, a także przez europejskie zespoły badawcze.

1.6. **Działania koordynacyjne**

Działania koordynacyjne mają na celu promocję i wsparcie skoordynowanych inicjatyw dużej liczby naukowców i uczestników innowacji zmierzających do pogłębienia integracji. Będą one obejmować działania takie jak organizacja konferencji, spotkań, opracowywanie analiz, wymiana personelu, wymiana i upowszechnianie dobrej praktyki, ustanawianie systemów informacji i grup eksperckich, a także mogą, jeśli to niezbędne, wspierać określanie i organizowanie wspólnych inicjatyw i zarządzanie nimi.

1.7. **Działania wspomagające**

Działania wspomagające uzupełnią wdrażanie niniejszego programu oraz mogą służyć do przygotowania przyszłych działań w obszarze wspólnotowej polityki badań naukowych i rozwoju technicznego, wraz z monitoringiem i oceną. W szczególności działania te obejmować będą konferencje, seminaria, analizy, nagrody naukowe i konkursy naukowe na wysokim poziomie, grupy robocze i zespoły eksperckie, wsparcie operacyjne i upowszechnianie, działania informacyjne i komunikacyjne lub też kombinację tych form, w zależności od przypadku. Mogą one także obejmować działania wspierające infrastrukturę badawczą odnoszące się do na przykład dostępu ponadnarodowego czy technicznych prac przygotowawczych (wraz ze wstępną oceną wykonalności) lub rozwoju nowej infrastruktury.

Działania wspomagające będą także stymulować, zachęcać i ułatwiać uczestnictwo MŚP, małych zespołów badawczych, nowo utworzonych lub odległych ośrodków badawczych, także z krajów kandydujących, w obszarach priorytetów tematycznych, w szczególności poprzez sieci doskonałości i projekty zintegrowane. Wdrożenie tych działań będzie zależeć od szczególnych struktur informacyjnych i pomocowych, wraz z siecią krajowych punktów kontaktowych, ustanowionych przez Państwa Członkowskie i przez państwa stowarzyszone na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym i będą mieć na celu zapewnienie gładkiego przejścia z piątego do szóstego programu ramowego.

1.8. **Zintegrowane inicjatywy infrastrukturalne**

Zintegrowane inicjatywy infrastrukturalne powinny łączyć kilka działań niezbędnych dla wzmocnienia i rozwoju infrastruktury badawczej, w celu dostarczania usług na skalę europejską. By to osiągnąć, powinny one łączyć budowanie sieci z działaniami wspomagającymi (takimi jak dotyczące dostępu ponadnarodowego) lub badaniami niezbędnymi do prawidłowego działania infrastruktury. Nie obejmują one jednakże finansowania inwestycji w nowe infrastruktury, zapewnione przez działania wspomagające. Będą one obejmować element upowszechniania wiedzy potencjalnym użytkownikom, wraz z przemysłem, a w szczególności MŚP.

1.9. Uczestnictwo Wspólnoty w programach podejmowanych przez kilka Państw Członkowskich (art. 169)

Na podstawie art. 169 Traktatu instrument ten obejmuje jasno określone programy wdrażane przez rządy, władze krajowe lub regionalne albo organizacje badawcze i może być użyty we wszystkich działaniach niniejszego programu ⁽¹⁾. Wspólne wdrażanie tych programów pociągnie za sobą konieczność utworzenia specjalnych struktur wdrażania. Można to osiągnąć poprzez zharmonizowane programy robocze oraz wspólne lub skoordynowane zaproszenia do składania wniosków.

2. SZCZEGÓŁOWE ZASADY FINANSOWEGO UCZESTNICTWA WSPÓLNOTY ⁽²⁾

Wspólnota wdroży instrumenty finansowe zgodnie z wspólnotowymi ramami dla pomocy państwowej na rzecz badań i rozwoju, a także z odpowiednimi przepisami międzynarodowymi, w szczególności Umową WTO w sprawie subwencji i środków wyrównawczych. Zgodnie z tymi międzynarodowymi ramami konieczne będzie dostosowanie skali i formy udziału finansowego w niniejszym programie w każdym przypadku, w szczególności jeśli jest dostępne finansowanie z innych źródeł publicznych, wraz z innymi źródłami finansowanymi przez Wspólnotę, takimi jak EBI lub EFL.

W przypadku udziału jednostek z regionów mniej rozwiniętych, kiedy projekt otrzymuje najwyższy poziom współfinansowania dopuszczalny w ramach niniejszego programu lub całościową dotację, może być przyznany dodatkowy wkład z funduszy strukturalnych, na mocy rozporządzenia Rady (WE) nr 1260/1999 z dnia 21 czerwca 1999 r. ustanawiającego przepisy ogólne w sprawie funduszy strukturalnych ⁽³⁾.

W przypadku udziału jednostek z państw kandydujących, może być przyznany dodatkowy wkład z przedakcesyjnych instrumentów finansowych, na podobnych warunkach.

W przypadku udziału jednostek z krajów basenu Morza Śródziemnego lub państw rozwijających się powinien zostać wzięty pod uwagę wkład z programu MEDA oraz wspólnotowych instrumentów finansowych dla wspierania rozwoju.

Finansowy wkład Wspólnoty będzie przyznany w zgodzie z zasadą współfinansowania, z wyjątkiem finansowania badań, konferencji i przetargów publicznych.

Decyzja odnośnie do wkładu finansowego Wspólnoty będzie podjęta, z wyjątkiem należycie uzasadnionych przypadków, po ogłoszeniu otwartych konkursów projektowych lub przetargów. Wybór projektów będzie odbywać się na drodze oceny niezależnych ekspertów ze środowisk naukowych.

Komisja będzie prowadzić działania z zakresu badań naukowych tak, by zapewnić ochronę interesów finansowych Wspólnoty poprzez efektywną kontrolę oraz, jeśli zostaną stwierdzone nieprawidłowości, poprzez odstraszaające i proporcjonalne kary.

Przy podejmowaniu decyzji przyjmujących programy szczególnie wdrażające niniejszy program, nie będzie odstępstw od zasad wymienionych w tabeli poniżej.

⁽¹⁾ Przypomina się, że krajowe programy wykonywane wspólnie na podstawie art. 169 Traktatu są zależne od decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady, według procedury przewidzianej w art. 251 Traktatu.

⁽²⁾ Przypomina się, że na podstawie art. 167 Traktatu zasady udziału przedsiębiorstw, ośrodków badawczych i uniwersytetów oraz upowszechniania wyników badań dla celów wdrażania programu ramowego muszą zostać przyjęte przez Parlament Europejski i Radę zgodnie z procedurą przewidzianą w art. 251 Traktatu. Te zasady określają między innymi minimalną liczbę uczestników, uczestnictwo podmiotów z krajów kandydujących i państw trzecich, kryteria oceny i wyboru działań BRT, zarządzanie działaniami BRT, zagadnienia odpowiedzialności prawnej i prawa własności intelektualnej.

⁽³⁾ Dz.U. L 161 z 26.6.1999, str. 1.

Działania BRT i finansowy wkład Wspólnoty w poszczególnych instrumentach

Rodzaj instrumentu	Działania BRT	Wkład Wspólnoty (*) (1)
Sieci doskonałości	— Obszary priorytetów tematycznych — Wsparcie polityk i wyprzedzanie potrzeb naukowych i technologicznych	Dotacje na integrację: najwyżej 25 % wartości zdolności lub zasobów proponowanych do integracji przez uczestników jako stała kwota wsparcia wspólnego programu działań (2)
Projekty zintegrowane	— Obszary priorytetów tematycznych — Wsparcie polityk i wyprzedzanie potrzeb naukowych i technologicznych	Dotacje do budżetu w wysokości maksymalnej: — 50 % na badania naukowe — 35 % na wdrożenia — 100 % na niektóre inne działania, takie jak kształcenie naukowców i zarządzanie konsorcjum (3) (4)
Projekty badawczo-rozwojowe i innowacyjne	— Obszary priorytetów tematycznych — Wsparcie polityk i wyprzedzanie potrzeb naukowych i technologicznych — Działania z zakresu współpracy międzynarodowej — Wspieranie wzajemnego oddziaływania badań naukowych i innowacji — Rozwijanie harmonijnych relacji między nauką i społeczeństwem	Dotacje do budżetu w wysokości najwyżej 50 % budżetu (3) (4)
Uczestnictwo w programach podejmowanych przez kilka Państw Członkowskich (art. 169)	— Wszystkie działania szóstego programu ramowego	Zostanie określony w późniejszych decyzjach podejmowanych na podstawie art. 169
Specjalne projekty badawcze dla MŚP	— Specjalne działania badawcze dla MŚP	Dotacje do budżetu w wysokości najwyżej 50 % budżetu (3) (4)
Działania w celu wspierania i rozwoju zasobów ludzkich i mobilności	— Wspieranie zasobów ludzkich i mobilności	Dotacje do budżetu w wysokości najwyżej 100 % budżetu (3), jako ryczałt, jeśli to niezbędne
Działania koordynacyjne	— We wszystkich działaniach szóstego programu ramowego	Dotacje do budżetu w wysokości najwyżej 100 % budżetu (3)
Działania wspomagające	— We wszystkich działaniach szóstego programu ramowego	Dotacje do budżetu w wysokości najwyżej 100 % budżetu (3) (5), jako ryczałt, jeśli to niezbędne

(*) W tej kolumnie budżet oznacza plan finansowy zawierający szacunek wszystkich wpływów i wydatków niezbędnych do prowadzenia działania.

(1) Z zasady wkład finansowy Wspólnoty nie może pokrywać do 100 % wydatków działania pośredniego z wyjątkiem propozycji obejmujących cenę zakupu określaną przez reguły mające zastosowanie do procedur zamówień publicznych lub mających postać z góry określonych ryczałtów wyznaczonych przez Komisję. Jednakże wkład finansowy Wspólnoty może wynosić do 100 % wydatków działania pośredniego, jeśli jest on stanowi on uzupełnienie wydatków ponoszonych poza tym przez uczestników. Pokrywa również, w konkretnym przypadku działań koordynacyjnych, do 100 % budżetu niezbędnego dla koordynacji działań prowadzonych przez uczestników na własny rachunek.

(2) Udział ten waha się w zależności od obszaru.

(3) Z zastrzeżeniem szczególnych warunków szczególne osoby prawne, przede wszystkim instytucje publiczne, otrzymają finansowanie w wysokości do 100 % ich kosztów dodatkowych.

(4) Stopa pomocy może być zróżnicowana zgodnie z ramowymi przepisami Wspólnoty dotyczącymi pomocy państwowej w dziedzinie badań i rozwoju zależnie od tego, czy działania odnoszą się do badań (najwyżej 50 %), wdrożeń (najwyżej 35 %), czy też do innej działalności, takiej jak kształcenie naukowców (najwyżej 100 %) lub zarządzanie konsorcjum (najwyżej 100 %).

(5) Dla działań wspierających infrastrukturę badawczą dotyczących przygotowawczych prac technicznych (wraz ze wstępną oceną wykonalności) lub rozwijania nowej infrastruktury, wkład szóstego programu ramowego jest ograniczony do najwyżej, odpowiednio, 50 i 10 % budżetu.

Rodzaj instrumentu	Działania BRT	Wkład Wspólnoty (*) (1)
Zintegrowane inicjatywy infrastrukturalne	— Wsparcie infrastruktury badawczej	Dotacje do budżetu: zależna od rodzaju działania, w wysokości powyżej 50-100 % budżetu (2) (3) (4)
Działania bezpośrednie	— Działania Wspólnego Centrum Badawczego (JRC) nienależące do obszaru badań nuklearnych	100 % (5)

(*) W tej kolumnie budżet oznacza plan finansowy zawierający szacunek wszystkich wpływów i wydatków niezbędnych do prowadzenia działania.

(1) Z zasady wkład finansowy Wspólnoty nie może pokrywać do 100 % wydatków działania pośredniego z wyjątkiem propozycji obejmujących cenę zakupu określaną przez reguły mające zastosowanie do procedur zamówień publicznych lub mających postać z góry określonych ryczałtów wyznaczonych przez Komisję. Jednakże wkład finansowy Wspólnoty może wynosić do 100 % wydatków działania pośredniego, jeśli jest on stanowi on uzupełnienie wydatków ponoszonych poza tym przez uczestników. Pokrywa również, w konkretnym przypadku działań koordynacyjnych, do 100 % budżetu niezbędnego dla koordynacji działań prowadzonych przez uczestników na własny rachunek.

(2) Z zastrzeżeniem szczególnych warunków szczególne osoby prawne, przede wszystkim instytucje publiczne, otrzymają finansowanie w wysokości do 100 % ich kosztów dodatkowych.

(3) Stopa pomocy może być zróżnicowana zgodnie z ramowymi przepisami Wspólnoty dotyczącymi pomocy państwowej w dziedzinie badań i rozwoju zależnie od tego, czy działania odnoszą się do badań (najwyżej 50 %), wdrożeń (najwyżej 35 %), czy też do innej działalności, takiej jak kształcenie naukowców (najwyżej 100 %) lub zarządzanie konsorcjum (najwyżej 100 %).

(4) Działania inicjatywy zintegrowanej dotyczące infrastruktury muszą zawierać budowanie sieci (działanie koordynacyjne: najwyżej 100 % budżetu) oraz co najmniej jedno z następujących działań: badania naukowe (najwyżej 50 % budżetu), szczególna działalność usługowa (specjalne działania wspierające, na przykład, ponadnarodowy dostęp do infrastruktury badawczej: najwyżej 100 % budżetu).

(5) Ponadto JRC będzie uprawnione do uczestniczenia w działaniach pośrednich na takich samych warunkach jak jednostki działające w Państwach Członkowskich.